

Univerzita Karlova

Pedagogická fakulta

Katedra andragogiky a managementu vzdělávání

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Zajištění kvality vysokých škol v ČR prostřednictvím evaluace vzdělávací činnosti

Quality Ensuring of Universities in the Czech Republic Through Evaluation of the
Educational Activities

Hana Horáková

Vedoucí práce: Ing. Martin Šikýř, Ph.D.

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Management vzdělávání

2018

Odevzdáním této diplomové práce na téma Zajištění kvality vysokých škol v ČR prostřednictvím evaluace vzdělávací činnosti potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha 17. dubna 2018

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucímu mé diplomové práce, Ing. Martinu Šikýřovi, Ph.D. za jeho pomoc a cenné rady.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá problematikou evaluace a systémového nastavení zajištění kvality vzdělávací činnosti vysokých škol v České republice. Vymezuje postavení vysokých škol v rámci vzdělávacího systému, jejich členění dle typu poskytovaných studijních programů a podání aktuálního přehledu v současnosti působících vysokých škol v ČR, poskytuje náhled na světové žebříčky, jejich historii a postavení českých škol v nich, dále osvětluje pojem evaluace ve vzdělávání, rozdíl mezi vnitřním a vnějším hodnocením. Současně též představuje činnost Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství a jeho odlišnost od předcházející Akreditační komise. Empirické šetření této diplomové práce se zaměřuje pomocí obsahové analýzy vnitřních dokumentů vybraných vysokých škol vztahujících se k problematice hodnocení a nastavení vnitřních systémů zabezpečení kvality vzdělávací činnosti, na odhalení předností a nedostatků nastavení současného systémů hodnocení kvality vzdělávací činnosti vysokých škol.

KLÍČOVÁ SLOVA

Evaluace, hodnocení, kvalita, vysoké školy, vzdělávací činnost

ABSTRACT

This diploma thesis concerns with issues of evaluation and systemic procuring of educational activities of universities in the Czech Republic. It defines status of universities in the framework of educational system, their classification according to the type of providing curriculum and submission of actual overview regarding to the universities which operate in the Czech Republic in the present day. It provides view to the world rankings, their history and position of Czech universities in them. Further, it clarifies the term of evaluation in education and the difference between inner and outer evaluation. At the same time, it introduces the activity of the National Accreditation Bureau for Higher Education and its distinction from antecedent Committee of Accreditation. The empirical research of this diploma thesis is concentrated on revealing the advantages and disadvantages of the setting in the actual system of the quality of educational activities in the Czech universities. Everything mentioned is possible thanks to using the content analysis of inner documents from selected universities dealing with the problems of evaluation and setting the inner systems ensuring the quality of educational activities.

KEYWORDS

Assessment, education, evaluation, quality, university

Obsah

Úvod	7
1 Vysoké školy v České republice.....	8
1.1 Rozdělení vysokých škol	14
1.2 Přehled aktuálně působících vysokých škol v České republice.....	21
1.3 Kvalita ve vysokoškolském vzdělávání	25
1.4 Mezinárodní žebříčky	28
2 Evaluace vzdělávací činnosti.....	32
2.1 Vnitřní hodnocení činnosti vysokých škol.....	35
2.2 Vnější hodnocení činnosti vysokých škol.....	37
2.3 Národní akreditační úřad pro vysoké školství	39
3 Empirické šetření.....	43
3.1 Obsahová analýza	45
3.1.1 Masarykova univerzita	46
3.1.2 Vysoká škola ekonomická v Praze	50
3.1.3 Vysoká škola polytechnická Jihlava.....	54
3.1.4 Technická univerzita v Liberci	57
3.1.5 Západočeská univerzita v Plzni	60
3.1.6 Metropolitní univerzita v Praze, o.p.s.....	64
3.1.7 Škoda auto vysoká škola o.p.s.	67
3.1.8 Vysoká škola Karla Engliše, a.s.	69
3.1.9 Vysoká škola aplikované psychologie, s.r.o.....	73
3.1.10 Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú.....	76
3.2 Shrnutí získaných údajů.....	78
3.3 Odpovědi na výzkumné otázky.....	81

Závěr.....	83
Seznam použitých informačních zdrojů	85

Úvod

Prostřednictvím vzdělávání dochází k utváření a osvojování znalostí, dovedností, upevňování morálních rysů člověka a je rovněž neodmyslitelnou součástí socializace. V přeneseném smyslu tedy vzdělávání utváří základy pro další rozvoj každého jedince. Cílem každé společnosti by mělo být, aby toto vzdělávání bylo co nejkvalitnější.

Toto samozřejmě platí také pro vzdělávací, tvůrčí a s nimi související činnosti realizovanými vysokoškolskými institucemi. Zákon o vysokých školách, přijatý v roce 1998, umožnil vedle veřejných a státních, také vznik soukromých vysokých škol. Na základě toho došlo jak k nárůstu počtu samotných organizací, poskytujících vysokoškolské vzdělávání, na území České republiky, tak zejména k rozšíření nabídky studijních programů. Je tedy nezbytné uvedený stav určitým způsobem optimalizovat, nastavit zde systém, který bude dbát na zajišťování kvality realizovaných činností vysokými školami a za pomoci kontrolního orgánu, kterým je v tuto chvíli Národní akreditační úřad pro vysoké školství, dohlížet na dodržování stanovených pravidel.

Cílem diplomové práce je posoudit současný systém evaluace a zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol, vymežit přednosti a nedostatky a navrhnout možná řešení k odstranění nedostatků.

Samotný pojem kvalita vzdělávání / vzdělání je v české i zahraniční pedagogické teorii nedostatečně objasněný. I přesto se však objevuje ve většině českých strategických materiálů týkajících se vysokých škol a vysokoškolského vzdělávání. V teoretické části bude předloženo několik definic pojmu kvality vzdělávací činnosti vysokých škol podle toho, jak tuto problematiku vidí a chápou jednotliví autoři. Bude zde vymezeno poslání vysokých škol, jejich rozdělení dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů a také objasněn termín evaluace a rozdíl mezi ním a termínem hodnocení.

Tomu odpovídá i praktická část práce, která se zabývá obsahovou analýzou vnitřních předpisů náhodně vybraných vysokých škol, které se dotýkají problematiky hodnocení a zabezpečení vnitřní kvality každé z nich. Smyslem analýzy je zjistit, zda a jak mají jednotlivé školy právě tuto problematiku ve vnitřních předpisech upravenou a jaké jsou případné rozdíly mezi jednotlivými institucemi.

1 Vysoké školy v České republice

Vysoké školy, jako právnické osoby, představují nejvyšší článek vzdělávací soustavy České republiky (§ 1, § 2 odst. 2 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů). Mají nezastupitelné místo v každé moderní a vyspělé společnosti, jejíž neodmyslitelnou součástí jsou věda, výzkum a vzdělávání. Přispívají k jejímu kulturnímu i ekonomickému růstu, zároveň však přijímají svůj díl zodpovědnosti za další udržitelný rozvoj (Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020, 2015, s. 2).

Hlavním právním předpisem, který upravuje oblast vysokých škol a vysokoškolského vzdělávání, je zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o vysokých školách).

Na tomto místě je důležité uvést také ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., Listinu základních práv a svobod, která v článku 33, odst. 2 zakotvuje právo občanů na bezplatné vzdělání. Toto ale platí v případě vzdělání v základních a středních školách. Vysoké školy mohou poskytovat bezúplatné vzdělání pouze tehdy, je-li to v možnostech společnosti. Pro oblast vysokoškolského vzdělávání a vědecké a výzkumné činnosti je dále důležité také ustanovení článku 15, odst. 1–2, tohoto zákona, jež zaručuje právo občanům na svobodné myšlení, svobodu vědeckého bádání a umělecké tvorby.

Dle mezinárodní normy pro klasifikaci vzdělání ISCED¹ odpovídá vysokoškolské vzdělávání úrovni ISCED 5A a 5B (Průcha a kol., 2013, s. 353). V České republice jsou vysoké školy součástí terciárního vzdělávání. „*Termín terciární vzdělávání (z angl.*

¹ („International Standard Classification of Education“) – „Mezinárodní norma pro klasifikaci vzdělání byla vytvořena UNESCO počátkem 70. let 20. století a měla sloužit jako nástroj vhodný pro shromažďování, zpracování, a zpřístupňování vzdělávacích statistik jak v jednotlivých zemích, tak v mezinárodním měřítku. Byla schválena v roce 1978 a označena jako ISCED 1967. Mnohaleté zkušenosti však ukázaly na nutnost revize a aktualizace klasifikace. Na 29. zasedání Generální konference UNESCO v listopadu 1997 tak byla schválena revidovaná klasifikace s názvem ISCED 1997. Zaměřovala se zejména na dvě klasifikační hlediska: na úroveň a na obor vzdělání. V současné době se právě v klasifikaci ISCED předávají data o vzdělanosti populace a procesu vzdělávání v různých systémech do OECD, EUROSTATU i UNESCO.“ (Mezinárodní klasifikace pro vzdělávací programy ISCED, ohlédnutí za její historií a nová verze ISCED 2011, www.refernet.cz)

„tertiary education“) značí vzdělávání poskytované institucemi terciárního školství, tj. jednak vysokými školami, jednak vyššími odbornými školami a posledními dvěma ročníky konzervatoře.“ (Průcha a kol., 2013, s. 312). Hlavním právním předpisem pro oblast vyšších odborných škol a konzervatoří je, na rozdíl od výše uvedených škol vysokých, zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání ve znění pozdějších předpisů (tzv. „školský zákon“).

V souladu s platnými právními předpisy jsou na vysokých školách uskutečňovány akreditované studijní programy a programy celoživotního vzdělávání. Typ vysokoškolské vzdělávací činnosti je určen typem uskutečňovaných akreditovaných studijních programů. Těmi jsou bakalářský, magisterský a doktorský (§ 2 odst. 1, 9–10 zákona o vysokých školách).

Právě dělení studijních programů na tři stupně je důsledkem tzv. „**Boloňské deklarace**“, kterou v roce 1999 přijalo, jak ze samotného názvu vyplývá, na nejstarší evropské univerzitě v Bologni 39 ministrů školství. Deklarace byla přijata jako program na léta 2000–2010 s cílem podpořit a rozvíjet společný evropský prostor vysokoškolského vzdělávání („European Higher Education Area – EHEA“) ve smyslu vytváření a rozvíjení prostředků pro jejich propojení a také vytvořit spolupráci v rámci udržování kvality a vypracování srovnatelných kritérií a metodiky v této oblasti. Při tom je však kladen důraz na zachování diverzity národních systémů, potažmo jednotlivých škol. Základní vizí bylo zvýšení vzájemné prostupnosti jednotlivých vysokoškolských evropských systémů, jak v rámci mezinárodní mobility studentů a akademických pracovníků, tak v rámci uznávání akademického vzdělávání a kvalifikace získaných v ostatních zemích (Průcha a kol., 2013, s. 30; Šebková a kol., 2013, s. 28; Boloňský proces, www.msmt.cz).

Na základě uvedeného procesu následně došlo v České republice k restrukturalizaci a rozdělení původně pětiletých magisterských studijních programů na bakalářské a navazující magisterské studijní programy. Ve všech přijímajících zemích, včetně České republiky, byl nastaven třístupňový studijní systém (bakalářský, magisterský a doktorský), tak aby jej mohli studenti absolvovat v různých zemích. Společně s tím, aby byla umožněna deklarovaná mezinárodní mobilita studentů, byl zaveden standardní kreditní ECTS systém, jako „*studijní zátěž jednotlivých kurzů v rámci bakalářského a navazujícího*

magisterského studia“. Vedle toho zůstala zachována stále také nabídka několika tzv. „dlouhých“ nenavazujících magisterských studijních programů akreditovaných v současné době prozatím na pět, resp. šest let. Jedná se o studijní program právo a právní věda, všeobecné a zubní lékařství, farmacii, psychologii, teologii a učitelství pro základní školy (Boloňský proces, www.msmt.cz; Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, 2014, s. 20; Průcha a kol., 2013, s. 30; Vlk a kol., 2017, s. 24).

Aby došlo k zisku vysokoškolského vzdělání, je třeba absolvovat studium v rámci akreditovaného studijního programu na základě studijního plánu stanovenou formou studia. Za akreditovaný studijní program lze považovat také studijní program, který vysoká škola uskutečňuje v rámci oblasti či oblastí vzdělávání (tj. věcně vymezený úsek vysokoškolského vzdělávání), pro které získala institucionální akreditaci. Pojem *oblast vzdělávání* zavedla novela zákona o vysokých školách, která nabyla účinnosti k 1. 9. 2016. Bližší specifikace problematiky oblasti, resp. oblastí vzdělávání vymezuje Nařízení vlády č. 275/2016 sb., o oblastech vzdělávání ve vysokém školství. Forma studia je prezenční, distanční a jejich kombinace, tzv. „kombinované studium“ (§ 44, § 44a zákona o vysokých školách). Podle Vlka a kol. (2017, s. 25) studuje převážná většina studentů v prezenční formě (76 %), zbylých 24 % v kombinované formě, distanční forma se téměř nevyskytuje.

Úlohou každé z nich je svým jedinečným dílem utvářet společnost takovým způsobem, aby byla demokratická, otevřená, tolerantní, soudržná, vzdělaná a kulturní a stejně tak napomáhat k rozvoji ekonomiky založené na znalostech a inovacích, a tím i k lepší konkurenceschopnosti země (Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020, 2015, s. 2).

Pro jejich specifickou roli je tak možné je považovat za vrcholná centra vzdělanosti, která sehrávají klíčovou roli ve vědeckém, kulturním, sociálním a dále ekonomickém rozvoji společnosti. A to z toho důvodu, že od svého prvopočátku uchovávají a celospolečensky rozšiřují dosažené poznání. Na základě demokratických principů umožňují přístup k vysokoškolskému vzdělání a zisku profesní kvalifikace. Mimo studentů ve formálním vzdělávání poskytují také v rámci celoživotního vzdělávání další formy vzdělávání pro všechny, kteří buď z vlastního rozhodnutí, nebo na základě určitých

okolností chtějí, resp. potřebují získat, rozšířit nebo obnovit znalosti z různých oblastí poznání. Jejich činnost má však nadnárodní přesah, neboť každá z nich více, či méně rozvíjí také mezinárodní a v rámci kontinentu zejména evropskou spolupráci s obdobnými institucemi v zahraničí (§ 1 zákona o vysokých školách).

Součástí každé instituce, tedy i té vysokoškolské, jsou její zaměstnanci, kteří jí napomáhají v naplňování jejího poslání a svou činností přispívají také k jejímu dalšímu rozvoji.

Zaměstnance, pracující na akademické půdě, lze rozčlenit do třech základních skupin, podle předmětu jejich činnosti. Konkrétně se jedná o akademické pracovníky, jejichž hlavní pracovní náplň tvoří pedagogická činnost, dále vědecké pracovníky, zabývající se vědeckým výzkumem a popřípadě prací na projektech, a poslední, třetí skupinu představují administrativní pracovníci. Organizační uspořádání dané instituce je specifické, vychází z předmětu činnosti, dále také z toho, zda se jedná o školu zaměřenou spíše na pedagogickou činnost nebo více na výzkum.

Každá škola má nastavena vlastní pravidla pro přijímání zaměstnanců do instituce, která musí být v souladu s pracovně-právními předpisy, legislativně je stanoven pouze postup pro přijímání akademických pracovníků. Zákon o vysokých školách jednak v § 70 konkretizuje, koho lze považovat za akademického pracovníka, a dále v § 77 ukládá vysokým školám povinnost obsazení místa akademického pracovníka prostřednictvím výběrového řízení. Pouze v případě jedná-li se o opětovné obsazení místa tím samým pracovníkem, který ho již zastává, je možno při opakovaném sjednání pracovního poměru, od výběrového řízení upustit. Tento paragraf také upravuje další povinnosti vysokoškolské instituce v postupu při zveřejňování nabídky práce, resp. výběrového řízení.

Základní a nejvlastnější činností vysokých škol je **vzdělávací činnost**. Ta může nabývat mnoha různých podob. „*Od tradiční výuky pomocí přednášek, seminářů a samostatné přípravy, přes přímé zapojení studentů do tvůrčích činností či odborné praxe, až po formy projektové výuky, on-line vzdělávání a dalších moderních způsobů zvyšování způsobilosti studentů.*“ (Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020, 2015, s. 2).

Klíčovými výstupy, kterých má být právě vzděláváním dosaženo, jsou jak odborné, oborově specifické, znalosti a dovednosti, tak širší soubor přenositelných kompetencí včetně kreativity, kritického myšlení, měkkých dovedností a připravenosti pro další, celoživotní vzdělávání jejich studentů (Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020, 2015, s. 2).

Právě propojení vzdělávání, výzkumu, tvůrčí činnosti společně s jejich rolí ve společnosti je odlišuje od ostatních vzdělávacích institucí. Originalitu každé z nich podtrhuje jejich specifické zaměření a realizace základní činnosti, skrze kterou naplňují své poslání a současně také akademické a společenské hodnoty (Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020, 2015, s. 2).

Další neméně důležitou činností vysokých škol je **tvůrčí činnost**. Ty stejně, jako vzdělávací činnosti, zahrnují celou škálu aktivit směřujících k získání nových poznatků a k jejich aplikaci pro potřeby společnosti (Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020, 2015, s. 3). *„Pod tvůrčí činnost spadá zejména základní a aplikovaný výzkum, vývoj a inovace, umělecká tvorba a také transfer technologií, syntéza poznatků napříč disciplínami nebo tvorba studijních materiálů a veřejných vzdělávacích zdrojů. Vysoké školy při posouvání hranic neznámého a kritického posuzování dosavadních poznatků spolupracují se všemi relevantními partnery a zasluhují se o obousměrný přenos vědění mezi akademickou a aplikační sférou. Jejich jedinečnou hodnotnou je zapojení studentů do uvedených činností a výchova nových generací, která je klíčová pro rozvoj české vědy a ostatních tvůrčích odvětví. Význam tvůrčích činností není možné poměřovat pouze jejich objemem, ale především jejich kvalitou, tedy přínosem k obecnému rozvoji poznání, relevancí pro společnost, její kulturu a potřeby, a mírou srovnatelnosti odborné úrovně se špičkovými světovými pracovišti.“* (Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020, 2015, s. 3).

Na obou výše uvedených činnostech se společně se školami mohou podílet i jiné právnické osoby, které se touto činností zabývají (§ 2 zákona o vysokých školách).

Mimo to také společně s dalšími aktéry spoluutváří prostor k veřejné diskuzi například o společenských a etických otázkách a tím významně přispívají k jeho otevřenosti, kritičnosti, odbornosti a kultivovanosti. Pomocí různých způsobů se podílí na šíření poznatků a hodnot ve společnosti a samy realizují odbornou činnost v oblasti svého působení. Lze tedy říci, že jejich posláním je nejen vzdělávací a tvůrčí činnost, které jsou tím prvotním, ale i jejich přímé společenské působení a plnění tzv. „**třetí role**“ (Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020, 2015, s. 3).

Nejsou to však pouze uvedené činnosti nebo celospolečenské působení, které je činní jedinečnými. Jejich prostřednictvím je umožněno setkávání, a velmi často i spolupráce, lidí napříč generacemi, z různých částí světa. Nejen studentů a pedagogů, ale i dalších, kterými jsou partneři dané školy, zaměstnanci a studenti ostatních škol, její absolventi, zástupci zaměstnavatelů, státního i neziskového sektoru nebo jiných mezinárodních subjektů. Tato setkání s sebou přináší vzájemnou výměnu názorů, zkušeností a utváření nových hodnot. Ti, kteří vstupují na akademickou půdu, mají různá očekávání nebo ambice. To vše je možné i tím, že se tyto instituce při plnění svého poslání opírají o vysokou míru samosprávy, akademické svobody a práva (Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020, 2015, s. 3).

Těmto nezastupitelným vzdělávacím institucím náleží také určitá specifická „akademická práva a svobody“, k jejichž úpravě došlo zejména v roce 1990 v té době platným zákonem č. 172/1990 Sb., o vysokých školách (Vlk a kol., 2017, s. 24). Nikdo kromě vysoké školy nemá právo přiznávat akademický titul, konat habilitační řízení, řízení ke jmenování profesorem, používat akademické insignie a konat akademické obřady. Naopak je nepřístupné na akademické půdě zakládat a organizovat činnost politických stran a hnutí (§ 2 odst. 1, 9–10 zákona o vysokých školách).

Konkrétně se na vysokých školách zaručují tyto akademické svobody a tato akademická práva (§ 4 zákon o vysokých školách):

- a) *„svoboda vědy, výzkumu a umělecké tvorby a zveřejňování jejich výsledků,*
- b) *svoboda výuky spočívající především v její otevřenosti různým vědeckým názorům, vědeckým a výzkumným metodám a uměleckým směrům,*
- c) *právo učit se zahrnující svobodnou volbu zaměření studia v rámci studijních programů a svobodu vyjadřovat vlastní názory ve výuce,*
- d) *právo členů akademické obce (tj. akademičtí pracovníci a studenti vysoké školy) volit zastupitelské akademické orgány,*
- e) *právo používat akademické insignie a konat akademické obřady“.*

Za kvalitu svých činností tyto silně autonomní instituce nesou vysokou míru zodpovědnosti jak vůči všem členům akademické obce, kterou tvoří, podle zákona o vysokých školách, akademičtí pracovníci a studenti dané vysoké školy, tak vůči svým partnerům a celé společnosti (Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020, 2015, s. 3).

1.1 Rozdělení vysokých škol

V celosvětovém, evropském i národním měřítku je patrná proměna vysokého školství, které se vzdaluje tradičním představám, neboť mimo vzdělávací činnost, která je i nadále prvořadá, plní mnoho dalších funkcí, které od nich očekává společnost, jednotlivci, stát apod. Každá ze škol se profiluje jinak skrze svou hlavní funkci, zaměření. Některé usilují o to, stát se mezinárodně uznávanými výzkumnými univerzitami v co nejširší oblasti oborů, jiné se specializují pouze na určitou oblast vývoje a výzkumu a další spatřují své hlavní poslání ve vzdělávání a výuce (Koucký a Bartušek, 2016, s. 6).

Jedním ze způsobů, jak nahlížet na členění vysokých škol, je z hlediska jejich zřizovatele na vysoké školy: veřejné, soukromé a státní.

Pro každý výše uvedený typ školy jsou legislativně vymezeny základní atributy jejich vnitřního uspořádání a je definována míra jejich samosprávy. Jednotlivé typy se však liší

také v režimu jejich vzniku, způsobu financování či právní subjektivitou (Kudrová a Smrčka, www.is.muni.cz).

Zřízení nebo naopak zrušení **veřejné vysoké školy** je možné pouze prostřednictvím zákona. Ten také definuje její název a sídlo (§ 5 odst. 1 zákona o vysokých školách). Vlček a kol. (2017, s. 25) uvádí, že od roku 2000 vznikly v České republice pouze tři veřejné vysoké školy. A to: v roce 2001 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, v roce 2004 Vysoká škola polytechnická Jihlava a naposledy v roce 2006 Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích.

Pouze zákonem je možné provést případné sloučení, rozdělení či splynutí veřejné vysoké školy s jinou veřejnou školou. Sloučení nebo splynutí dvou odlišných typů vysokoškolských institucí, například veřejné a soukromé, zákon neumožňuje. Dále také stanoví, v případech, kdy nastane jedna z výše uvedených situací, na kterou právnickou osobu přejde majetek, závazky a která z veřejných škol umožní studentům zrušené veřejné vysoké školy dokončení jejich vzdělání. (§ 5 odst. 2–3 zákona o vysokých školách).

Ve vnitřních předpisech jednotlivé instituce uvádí podrobnější specifikaci o své činnosti, organizaci a současně se zde vymezuje postavení členů akademické obce. Státní orgány mohou do této činnosti zasahovat pouze výjimečně na základě, v rozsahu a způsobem, který stanoví zákon (§ 6 odst. 2–3 zákona o vysokých školách).

Mezi oblasti, o kterých si veřejná škola rozhoduje v souladu s platnou legislativou zcela samostatně, a spadají tak do její samosprávné působnosti, patří například (§ 6 odst. 1 zákona o vysokých školách):

- vnitřní organizace,
- určování a uskutečňování studijních programů,
- určování počtu přijímaných uchazečů o studium, podmínek pro jejich přijetí ke studiu a rozhodování v přijímacím řízení,
- zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřní hodnocení kvality vzdělávací (bude dále vysvětleno v kapitole 2), tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysoké školy, aj.

Zákon o vysokých školách v příslušných ustanovení dále podrobně vymezuje samosprávné orgány veřejné vysoké školy včetně jejich pravomocí. Těmi jsou (§ 7 odst. 1 písm. a až e, § 8 odst. 1, § 10 odst. 1–3, § 12a odst. 2, § 13):

- a) akademický senát, který je jejím samosprávným zastupitelským orgánem,
- b) rektor – jedná a rozhoduje ve věcech školy, pokud zákon nestanoví jinak. Je jmenován a odvoláván na návrh akademického senátu prezidentem republiky a jeho funkční období je čtyřleté; tatáž osoba může funkci rektora vykonávat na téže vysoké škole nejvýše dvě po sobě bezprostředně jdoucí funkční období,
- c) vědecká rada nebo umělecká rada nebo na neuniverzitní vysoké škole akademická rada,
- d) rada pro vnitřní hodnocení, je-li zřízena (zřizována je statutem),
- e) disciplinární komise (její členy jmenuje a odvolává rektor z řad členů akademické obce).

Dalšími orgány jsou jednak správní rada, která má nejméně devět členů, nebo i více, ale vždy tak, aby byl její počet dělitelný třemi. A společně s ní i kvestor, který je jmenován a odvoláván rektorem. Jeho hlavní náplní je řízení hospodaření a vnitřní správy, zároveň školu zastupuje v rozsahu stanoveném opatřením rektora (§ 7 odst. 2 písm. a až b, § 14 odst. 1, § 16 odst. 1–2 zákona o vysokých školách).

Kromě práv má veřejná vysoká škola také určité povinnosti, jež jí taxativně stanoví Zákon o vysokých školách. Mezi ně patří mimo jiné například tyto následující (§ 17 odst. 1 písm. a až k, § 21 odst. 1 a až j):

- každoročně vypracovat, předložit MŠMT ČR zveřejnit v podobě neperiodické publikace výroční zprávu o činnosti a o hospodaření; její součástí jsou také rámcové výsledky hodnocení činnosti,
- provádět vnitřní hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností za takových podmínek, jaké jí stanoví zákon o vysokých školách,
- zveřejnit své registrované vnitřní předpisy ve veřejnosti přístupné části internetových stránek společně s informacemi o době jejich platnosti, účinnosti aj. Těmi jsou: statut, volební řád akademického senátu, jednací řád akademického senátu, vnitřní mzdový předpis, jednací řád vědecké rady, řád výběrového řízení

pro obsazování míst akademických pracovníků, studijní a zkušební řád, stipendijní řád, disciplinární řád pro studenty, pravidla systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřního hodnocení kvality, popřípadě další předpisy.

Jejich financování se uskutečňuje především ze státního rozpočtu ČR, zejména z rozpočtové kapitoly MŠMT ČR (Tetřevová a kol., 2017, s. 31). Podle Vlka a kol. (2017, s. 27) se pohybuje roční příspěvek poskytovaný MŠMT ČR na vzdělávací činnost zhruba ve výši dvaceti miliard korun. Tento příspěvek je, jak dále uvádí (2017, s. 27), rozdělován na základě několika faktorů: dvě třetiny prostředků jsou poskytovány podle počtu studentů, necelá pětina prostředků na základě výkonových kritérií – školy jsou v této zde bonifikovány zejména dle výkonu v oblasti výzkumu a vývoje, zaměstnanosti absolventů dané školy nebo mezinárodní mobility a sekundárně podle dalších.

Každá z nich sestavuje svůj individuální rozpočet, podle kterého následně hospodáří. Tento rozpočet nesmí být deficitní. Mimo již uvedeného státního příspěvku představují příjmy rozpočtu také finance v podobě finanční podpory výzkumu, vývoje, inovací z veřejných prostředků, dále dotace ze státního rozpočtu, výnosy z majetku, doplňkové činnosti, z darů, ale také poplatky spojené se studiem aj. (§ 18 odst. 1–2 zákona o vysokých školách).

Vedle veřejných vysokých škol fungují v České republice také **vysoké školy soukromé**, jejichž rozvoj umožnilo přijetí zákona o vysokých školách v roce 1998. Krátce po přijetí uvedeného zákona jich vzniklo více než čtyřicet (Vlk a kol. 2017, s. 24).

Jako soukromá vysoká škola je oprávněna působit právnická osoba, která k této činnosti obdrží od MŠMT ČR státní souhlas. Žádost o udělení státního souhlasu musí obsahovat zákonem stanovené náležitosti, následně, po jejím doručení na MŠMT ČR, má toto ministerstvo lhůtu sto padesát dnů ohledně rozhodnutí v této věci. Před vydáním stanoviska si však nejprve vyžádá k udělení státního souhlasu stanovisko Akreditačního úřadu. Pokud jej obdrží, je tento souhlas – oprávnění nepřevoditelné a ani nepřechází na právní nástupce s výjimkou legislativně vymezených případů (§ 39 zákona o vysokých školách).

Současně s tím je také vydáno rozhodnutí o registraci vnitřních předpisů dané instituce. O jejich registraci žádá rektor dané instituce. V případě vyhovění žádosti, nabývají platnosti dnem jejich registrace. Ve vnitřních předpisech škola definuje orgány, jež vykonávají působnost podle části čtvrté až jedenácté Zákona o vysokých školách (§ 36, § 39a, § 41 zákona o vysokých školách).

Také soukromé vysoké školy mají zákonem stanoveno, které povinnosti musí plnit. Mezi ně patří mimo jiné (§ 42 odst. 1 písm. a až j zákona o vysokých školách):

- každoročně vypracovat a zveřejnit jako neperiodickou publikaci výroční zprávu o činnosti,
- pokud škola obdržela od státu také dotaci, je povinna vypracovat a zveřejnit také výroční zprávu o hospodaření,
- poskytovat součinnost při poskytování informací vyžadovaných Akreditační komisí nebo ministerstvem,
- provádět vnitřní hodnocení kvality vzdělávací a tvůrčí činnosti,
- zveřejňovat své registrované vnitřní předpisy v té části internetových stránek, která je přístupná veřejnosti,
- oznámit Akreditačnímu úřadu a současně také MŠMT ČR, že došlo k zániku právnické osoby, jež získala oprávnění působit jako soukromá vysoká škola aj.

MŠMT ČR může k žádosti vydat také negativní stanovisko, tj. neudělit souhlas, a to v případech uvedených v § 39a odst. 1 zákona o vysokých školách.

V případě kladného stanoviska ministerstva a udělení oprávnění, je následně právnická osoba, která jej získala, povinna zajistit finanční prostředky pro vzdělávací a tvůrčí činnost (§ 40, odst. 1 zákona o vysokých školách). Je tak patrné, že soukromé školy jsou, na rozdíl od veřejných, financovány ze soukromých zdrojů (Tetřevová a kol., 2017, s. 31).

I jim však mohou být poskytnuty finanční prostředky od státu, přesněji od MŠMT ČR. Ministerstvo může soukromé škole poskytnout, za zákonem stanovených podmínek, dotaci na stipendia. Specifikaci podmínek, za kterých je možné dotaci škole poskytnout a za jakým účelem mohou být tyto finanční prostředky využity i postup jejich zúčtování upravuje obecný předpis pro nakládání s prostředky státního rozpočtu. Zvláštní

právní předpis upravuje také poskytnutí dotace těmto institucím na výzkum a vývoj (§ 40 odst. 2–3 zákona o vysokých školách).

Významnou část příjmu u těchto škol představuje školné. Studium na nich tedy není bezplatné, nýbrž placené. Výši školného zákon nijak neupravuje, požadovaná částka za studium za akademický rok se liší instituce od instituce. V průměru se pohybuje zhruba od dvaceti tisíc do sto dvaceti tisíc korun. Část z nich však poskytuje svým studentům různé motivační programy, kdy například za výborné studijní výsledky poskytují (někdy i značnou) slevu ze školného (Soukromá vs. veřejná VŠ, www.vysokeskoly.cz; Ochrana a kol., 2010, s. 123).

Poslední typ škol představují **státní vysoké školy**. Státními vysokými školami jsou vojenské vysoké školy a policejní vysoké školy. Ty vzdělávají odborníky zejména pro ozbrojené síly, v případě vojenských škol, respektive odborníky pro bezpečnostní sbory, v případě škol policejních (§ 94 odst. 1–2 zákona o vysokých školách).

Od veřejných a soukromých vysokých škol se odlišují zejména v tom, že nejsou právními osobami, nýbrž organizačními složkami státu Ministerstva obrany ČR, resp. Ministerstva vnitra ČR (Tetřevová a kol., 2017, s. 31). Obdobně jako u veřejných vysokých škol však pro ně platí značná část ustanovení Zákona o vysokých školách (Kudrová a Smrčka, www.is.muni.cz).

Studium je umožněno rovněž studentům, kteří nejsou v činné službě / nejsou příslušníky bezpečnostního sboru. V ostatních případech se při přijímání vojáků v činné službě / příslušníků bezpečnostního sboru řídí školy požadavky příslušného ministerstva (§ 94, odst. 1–3 zákona o vysokých školách). Ta také vykonávají působnost v rozsahu stanoveném v § 95, odst. 7 a 8 Zákona o vysokých školách.

Ke zveřejnění výsledků vědy nebo výzkumu a vývoje, kterých je na nich dosaženo, mohou zveřejnit pouze v souladu s obecnými předpisy o ochraně státního a služebního tajemství (§ 95 odst. 5 zákona o vysokých školách).

Jak uvádí Tetřevová a kol. (2017, s. 31) financovány jsou ze státního rozpočtu, avšak nikoliv z kapitoly MŠMT ČR, jak je tomu u veřejných vysokých škol,

nýbrž z kapitoly Ministerstva obrany ČR, v případě vojenské, a z kapitoly Ministerstva vnitra ČR, v případě policejní školy.

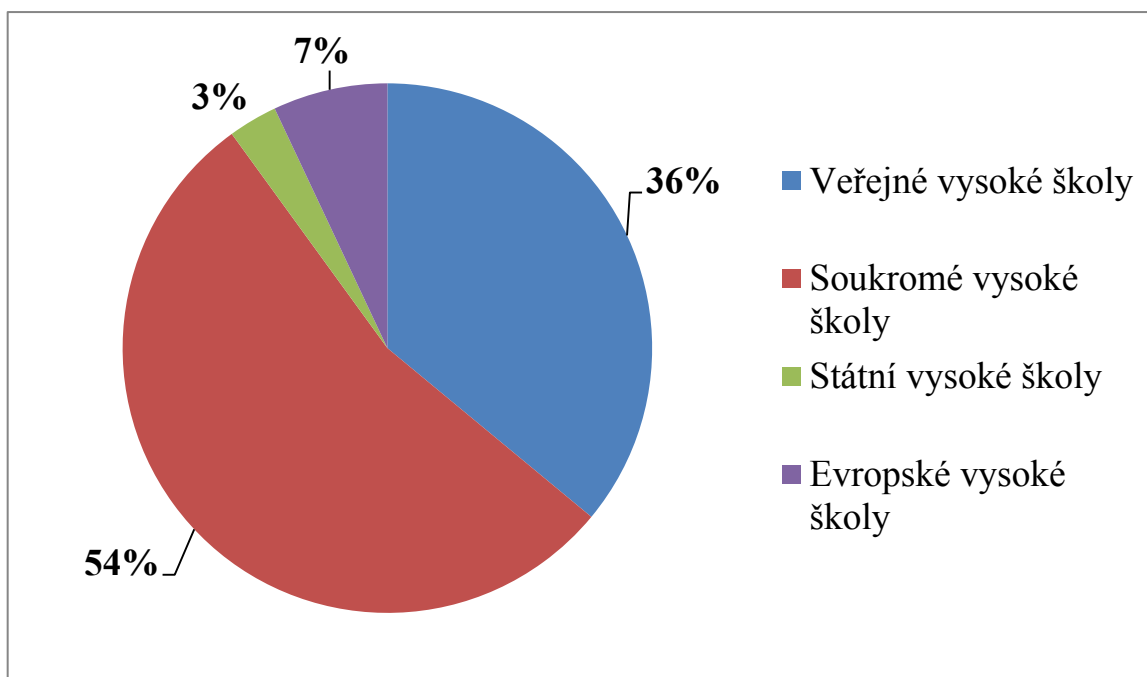
Další rozlišení vysokých škol je možné podle typu poskytovaných studijních programů. Pak se tedy dělí na **vysoké školy univerzitní**, které „*mohou uskutečňovat všechny typy studijních programů a v souvislosti s tím vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činnost*“ (Průcha a Veteška, 2012, s. 265) a **vysoké školy neuniverzitní**, které „*mohou uskutečňovat bakalářské a magisterské studijní programy, nikoli však doktorské studijní programy. A v souvislosti s jejich realizací rovněž výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo tvůrčí činnost.*“ (Průcha a Veteška, 2012, s. 265).

U škol univerzitního typu zákon umožňuje jejich členění na fakulty, v jejichž čele stojí děkan. Jeho funkční období je, obdobně jako u rektora, čtyřleté. A také zde platí, že tuto funkci může tatáž osoba vykonávat maximálně dvě po sobě bezprostředně jdoucí funkční období. Vysokoškolské instituce neuniverzitního typu se na fakulty nečlení. Mezi další organizační složky škol dále patří vysokoškolské ústavy nebo katedry, další pracoviště pro vzdělávací a tvůrčí činnost, popřípadě účelová zařízení, která poskytují například ubytovací, stravovací služby zejména studentům a akademickým pracovníkům dané instituce (§ 22 odst. 1 písm. a až d zákona o vysokých školách).

Typ vysoké školy je uveden v jejím statutu, a je na rozhodnutí každé z nich, zda požádá Národní akreditační úřad pro vysoké školství o vydání jejího stanoviska k tomuto typu. Údaje uvedené ve statutu pak ale musí odpovídat danému stanovisku. Žádost o potvrzení, že se jedná o školu univerzitní, musí obsahovat předepsané náležitosti, které konkrétně stanoví „Metodický materiál Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství pro přípravu a hodnocení žádostí o vydání stanoviska k typu vysoké školy“ (Průcha a Veteška, 2012, s. 265; Metodické materiály, www.nau.cz). „*Označení „vysoká škola“, popřípadě z něho odvozené tvary slov mohou mít ve svém názvu pouze vysoké školy. Označení „univerzita“, popřípadě z něho odvozené tvary slov mohou mít ve svém názvu pouze vysoké školy univerzitní.*“ (§ 2 odst. 3 zákona o vysokých školách)

1.2 Přehled aktuálně působících vysokých škol v České republice

V Registru vysokých škol a uskutečňovaných studijních programů MŠMT ČR je k dnešnímu dni² uvedeno celkem 67 vysokých škol, a dále také 5 zahraničních evropských vysokých škol, které mají svou pobočku v některém z krajů České republiky. Jednotlivé grafy předkládají detailnější pohled na vysoké školy v České republice.

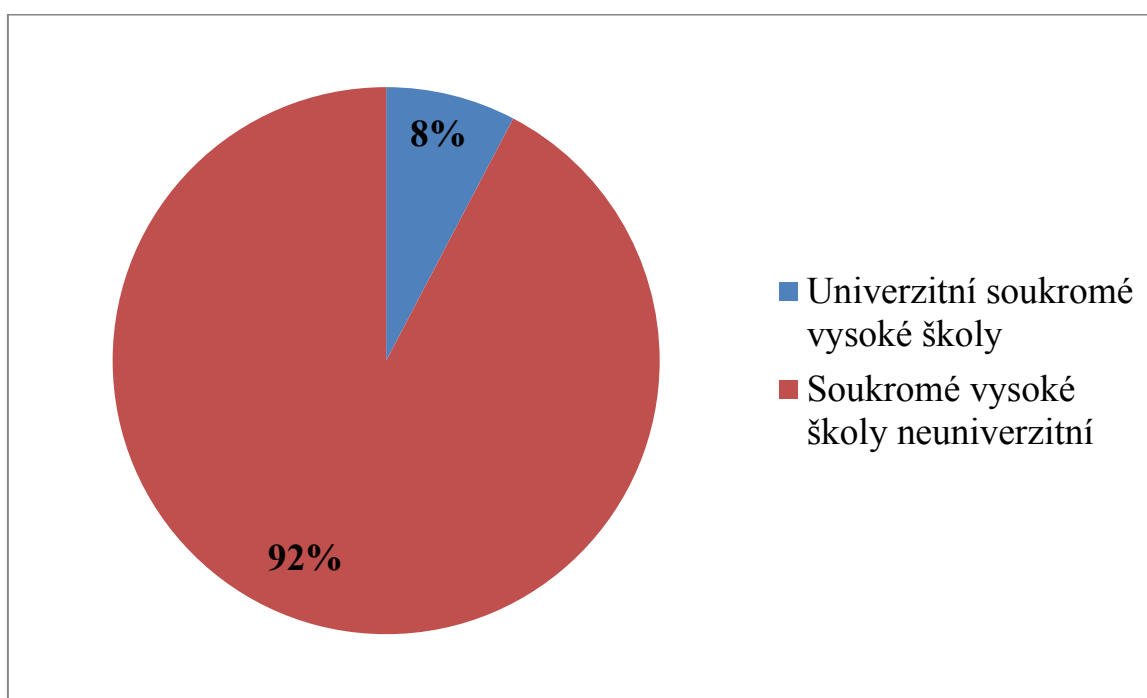

Graf č. 1 Přehled VŠ působících v ČR ke dni 19. listopadu 2017 (Zdroj: MŠMT, Registr vysokých škol a uskutečňovaných studijních programů, 2017)

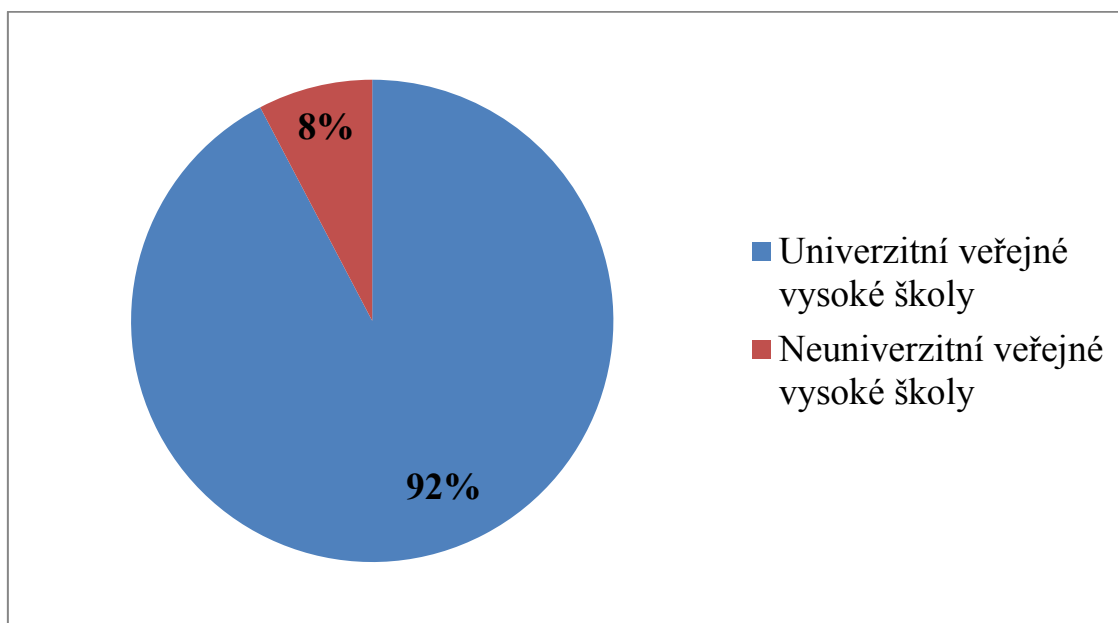
Jak je patrné z grafu č. 1 výše, z celkového počtu 72 vysokých škol, působících na území České republiky, dominují v oblasti vysokoškolského vzdělávání české soukromé a veřejné vysoké školy. Společně tvoří 90 % vzdělávacích institucí působících na území republiky (tj. celkem 65 vzdělávacích institucí obou typů). Přičemž z celkového počtu mírně převažuje 54 % zastoupení soukromých vysokých škol (tj. 39 soukromých vzdělávacích institucí), nad veřejnými vysokými školami, které představují 36 % z celkového počtu (tj. 26 veřejných vzdělávacích institucí). Evropské vysoké školy s pobočkami na území České republiky mají 7 % zastoupení (tj. 5 vzdělávacích institucí) a 3 % tvoří státní vysoké školy (tj. 2 státní vzdělávací instituce).

² Tj. 19. listopadu 2017

Grafy č. 2 a 3 níže zobrazují jednu důležitou, avšak podstatnou, odlišnost mezi soukromými a veřejnými vysokými školami. Zatímco 92 % (tj. celkem 36 soukromých vzdělávacích institucí) soukromých vysokých škol je neuniverzitního typu, tj. nemohou uskutečňovat doktorské studijní programy, je 92 % (tj. celkem 24 veřejných vzdělávacích institucí) českých veřejných vysokých škol tvořeno naopak univerzitními vysokými školami. Zbývajících 8 % u obou typů, představují nabídku opačných typů (tj. 3 soukromé univerzitní vzdělávací instituce a 2 veřejné vysoké školy neuniverzitní). Státní vysoké školy, které však v grafickém zobrazení zastoupeny nejsou, jsou obě univerzitního typu.

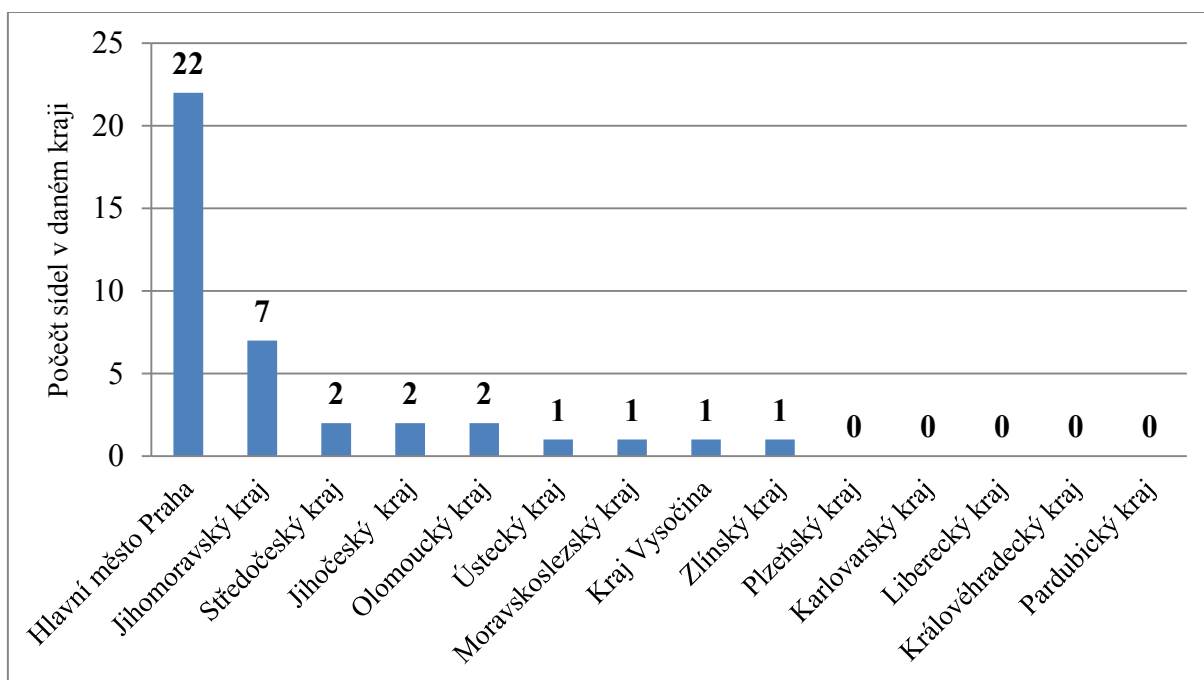

Graf č. 2 Rozdělení soukromých VŠ na univerzitní a neuniverzitní ke dni 19. listopadu 2017 (Zdroj: MŠMT, Registr vysokých škol a uskutečňovaných studijních programů, 2017)

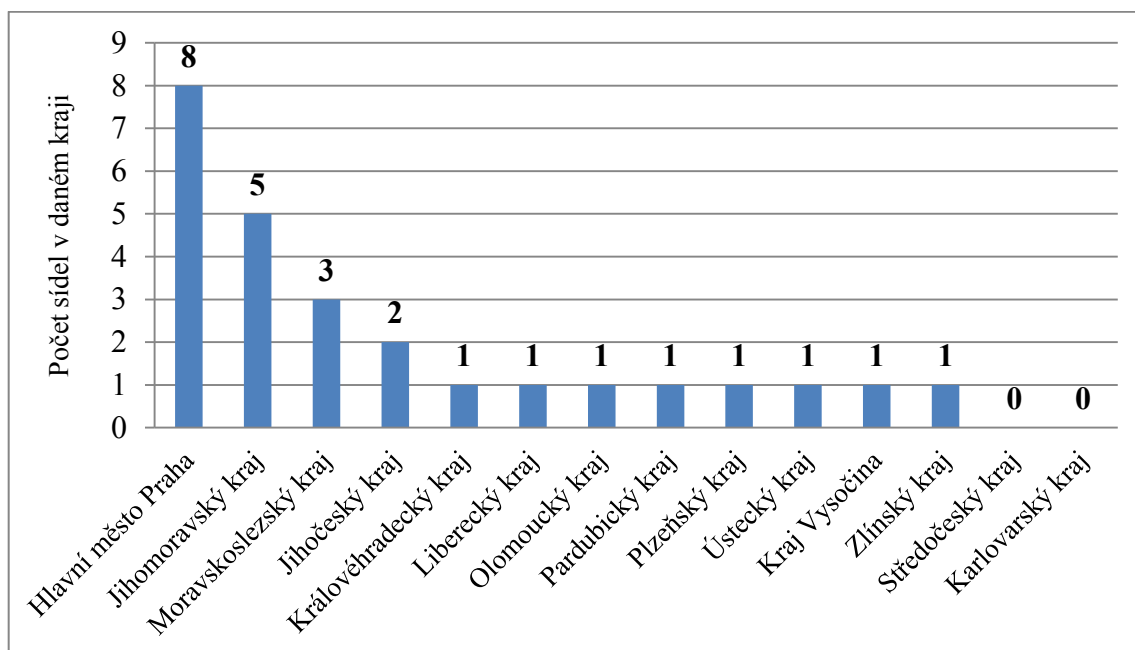

Graf č. 3 Rozdělení veřejných VŠ na univerzitní a neuniverzitní (Zdroj: MŠMT, Registr vysokých škol a uskutečňovaných studijních programů, 2017)

Grafy č. 4 a 5, uvedené níže, přináší přehled rozložení krajového rozmístění, podle sídla dané instituce.

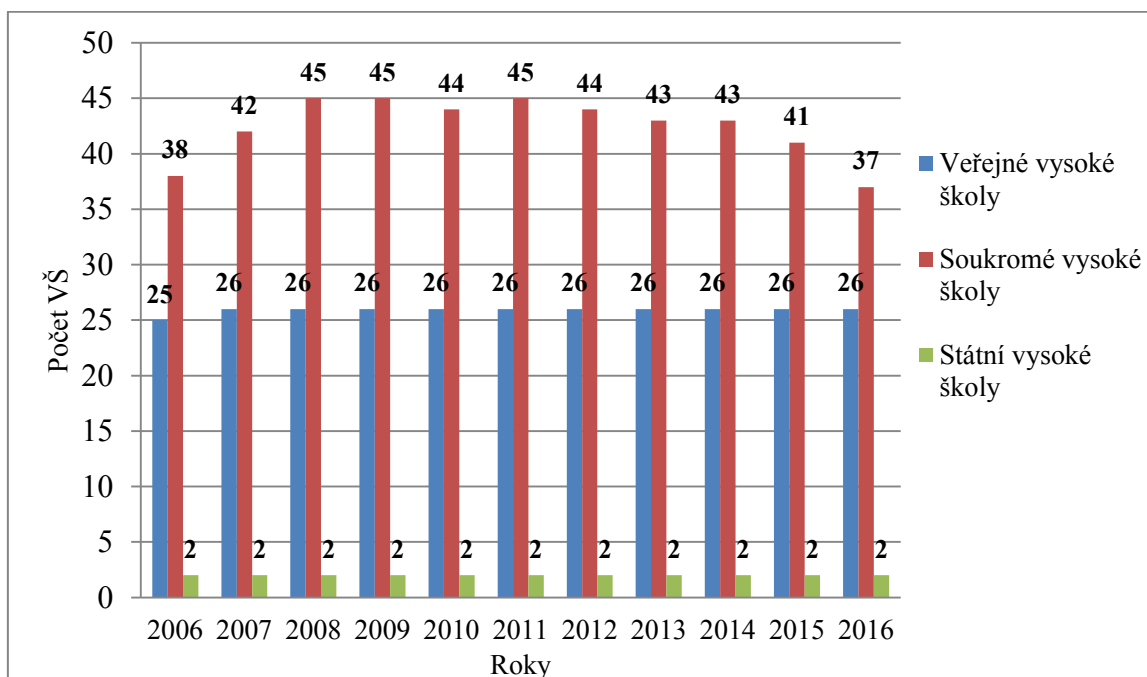

Graf č. 4 Sídla soukromých VŠ podle krajů ČR ke dni 19. listopadu 2017 (Zdroj: MŠMT, Registr vysokých škol a uskutečňovaných studijních programů, 2017)

Graf č. 5 Sídla veřejných VŠ podle krajů ČR ke dni 19. listopadu 2017 (Zdroj: MŠMT, Registr vysokých škol a uskutečňovaných studijních programů, 2017)

Oba uvedené grafy č. 4 a 5 názorně zobrazují, že Praha a Jihomoravský kraj jsou jak pro soukromé, tak pro veřejné vysoké školy, kraje s nejvyšším počtem zastoupení, resp. sídel obou druhů vzdělávacích institucí. Zároveň ukazují, že soukromé školy se soustřeďují zejména v oblasti Prahy a Jihomoravského kraje, kde má své sídlo 74 % soukromých vysokých škol (tj. celkem 29 z 39 soukromých vzdělávacích institucí) a další krajová rozmístění jsou pouze nepatrná. U veřejných vysokých škol je rozložení sídel v krajích republiky pestřejší.

Graf č. 6 Počet vysokých škol v ČR v letech 2006–2016 (Zdroj: MŠMT, Vývoj terciárního vzdělávání, 2018)

Graf č. 6 zobrazuje vývoj počtu vysokých škol v České republice v letech 2006–2016. U státních škol je jejich počet v čase neměnný (tj. 2 státní vysoké školy), téměř obdobná situace je také u veřejných vysokých škol, jejichž počet je kromě roku 2006, též konzistentní, tj. 26. Jedině počet soukromých škol má kolísavou tendenci. V letech 2014–2016 je tak možné pozorovat jejich nepatrný pokles.

1.3 Kvalita ve vysokoškolském vzdělávání

Ať veřejné, soukromé či státní, všechny vysoké školy nesou, jak bylo již uvedeno dříve, značnou míru odpovědnosti za kvalitu svých činností. Její sledování a zajišťování je jedním z důležitých faktorů současného vysokoškolského vzdělávání. (Bienertová-Vašků a kol., 2016, s. 8).

Na termín **kvalita** lze nahlížet z různých hledisek. Záleží k jaké oblasti nebo činnosti bude dále vztahován. V současné době je nejen v české společnosti dáván zejména do souvislosti s potravinami. V obecném slova smyslu lze však hodnotit kvalitu téměř čehokoliv. Zboží, služeb, vztahů, činností, systémů i člověka samotného. Ve slovníku spisovné češtiny se pod tímto heslem značí definice „*souhrn vlastností, hodnota, jakost.*“ (Slovník současné češtiny, www.nechybujte.cz)

Od toho odvozený pojem „**kvalita vzdělávání, resp. vzdělání**“ není dosud v české i zahraniční pedagogické teorii dostatečně objasněný. I přesto se však objevuje ve většině českých strategických materiálů týkajících se vysokých škol a vysokoškolského vzdělávání vůbec (Průcha a kol., 2013, s. 139). Aby bylo možné hodnotit kvalitu čehokoli, tedy i vzdělávání, musí být definována kritéria a souvislosti, podle kterých bude vzdělávací proces posuzován a na základě výsledků hodnocení přijmout taková opatření, jejichž cílem bude zkvalitnění této činnosti a minimalizace nedostatků (Bienertová-Vašků a kol., 2016, s. 8).

Každý z autorů, který se zabývá problematikou kvality ve vysokoškolském vzdělávání, chápe tento termín odlišně.

Dvořáčková a kol. (2014, s. 178–180) chápe kvalitu vzdělávání jako „*výsledek různých vztahů, které vyučující a studující praktikují ve společenském, kulturním, institucionálním a materiálním kontextu.*“

Průcha, Walterová a Mareš (2013, s. 139) naopak nahlízejí na tento pojem ve významu evaluačním a definují jej jako „*úroveň produkce vytvářené jednotlivou školou souborem škol určitého stupně či druhu nebo celým vzdělávacím systémem země.*“ Tu pak definují určitá kritéria, obsažená ve vzdělávacích standardech.

Podle Šebkové a kol. (2013, s. 7–9) existují různé výklady pojmu kvality a jeho charakteristika se odvíjí od toho, kdo stanovuje cíle (závislé na jeho potřebách, které se mohou lišit jak na úrovni jednotlivých států, tak různých typech škol) a jejich plnění.

Nosek ve svém příspěvku nazvaném „*Zdravá a upřímná kvalita řízení v institucích terciárního vzdělávání*“ (AULA 2/2013, s. 131) dává do souvislosti kvalitu poskytovaných činností, tedy v případě školy vzdělávací činnosti, s kvalitou nastaveného systému řízení školy. Předkládá k diskusi názor, že pokud je systém řízení školy nastaven kvalitně, na základě kvalitně probíhajících procesů, vzniká určitý předpoklad k tomu, že takováto škola bude mít kvalitní absolventy.

Při zpětném pohledu posledními deseti lety zpátky jsou zřejmé v oblasti vysokých škol zejména dvě podstatné změny. První z nich je nebývalý nárůst zejména nově vzniklých soukromých vysokých škol. Tou druhou, která je částečně důsledkem té prvně jmenované,

je skokový nárůst vysokoškolských studentů ve všech typech těchto institucí. Nelze však nárůst počtu studentů spojit pouze s rozšířením počtu škol. Neboť snaha o celkové zvyšování vzdělanostní struktury obyvatelstva jak v rámci České republiky, tak v rámci evropského kontinentu vůbec, je patrná ze současných strategických materiálů týkajících se otázek vzdělávání. I z tohoto důvodu nabývá kvalita ve vysokoškolské přípravě již nějaký čas na významu (Rámec rozvoje vysokého školství do roku 2020, s. 5–6).

Snahy o její zvyšování a o zpřísnění různých kvalitativních požadavků jsou patrné jak ze strany samotných škol, tak je lze spatřit v přijímaných legislativních opatřeních ze strany státu. Jen málokterá škola dnes nemá zavedena opatření proti plagiátorství seminárních, ročníkových či kvalifikačních prací. Často ve spolupráci se soukromým sektorem jsou vyhlašovány různé soutěže o nejlepší kvalifikační práce. Velmi rozšířenou praxí je dnes také hodnocení výuky ať samotnými studenty, popřípadě absolventy a zjištění jejich názoru na kvalitu poskytované vzdělávací činnosti. Zpřísnují se též požadavky pro habilitační a jmenovací řízení. V legislativní rovině lze dále uvést jako snahu o zkvalitnění například zavedení pozice garanta studijního programu do zákona o vysokých školách nebo z něho vyplývající povinnost provádět vnitřní hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností, o kterém však bude detailněji pojednáno v následující kapitole (Rámec rozvoje vysokého školství do roku 2020, s. 5–6).

Jedním ze sedmi prioritních cílů, jež MŠMT ČR definovalo v Dlouhodobém záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020 (s. 8), je, aby vysoké školy v ČR do roku 2020 sehrávali v oblasti zajišťování kvality zásadní roli převzetím zodpovědnosti za naplňování svého poslání a za jimi poskytované činnosti. Toho stavu by mělo být dosaženo skrze efektivní nastavení a udržování vnitřních mechanismů zajišťování kvality jednotlivých škol a větší profilací jednotlivých institucí společně s posílením jejich kompetencí v oblasti strategického řízení ale také konkretizací poskytovaných informací směrem k veřejnosti, studentům apod.

Vysokoškolské vzdělávání by mělo zcela jistě být kvalitní primárně již z toho důvodu, že musí budoucím absolventům poskytnout profesní kvalifikaci, popřípadě je připravit na práci v oblasti výzkumu a vývoje. A právě kvalita pedagogického procesu má vliv

na jejich pozdější uplatnění na trhu práce. Výsledky výuky a studia vůbec se u absolventů neprojeví ihned po skončení, nýbrž až za nějaký čas po jejich vstupu do pracovního procesu (Mulač a Kuncová, 2015, s. 11; Šafránková In Trojan a kol., 2016, s. 49, 51).

Profesní uplatnění absolventů na pracovním trhu je jen jedním z důvodů proč zdůrazňovat a zajišťovat kvalitu vysokoškolského vzdělávání. Existuje však celá řada dalších. Mezi nejvýraznější patří podle Šebkové a kol. (2013, s. 4) zejména decentralizace řízení systémů vysokého školství. Velmi často je to stát, kdo poskytuje veřejné finanční prostředky na činnost škol. Z výše uvedeného důvodu pak tyto autonomní instituce odpovídají za kvalitu svých činností nejen státu, ale v obecné rovině též jejich studentům a všem daňovým poplatníkům, kteří svými odvody přispívají do státního rozpočtu. Nejsou to však pouze finance, které rozhodují o jejich dalším rozvoji. Je to právě kvalita činnosti škol, která je úzce propojena s jejich dalším rozvojem, potažmo se vznikem a rozvojem vzdělávacích metod, odpovídajícím požadavků doby a technických prostředků, které jsou k tomu využívány.

1.4 Mezinárodní žebříčky

Za jeden z možných prostředků v oblasti zvyšování kvality vysokoškolského vzdělávání lze považovat různé žebříčky, které mohou přinášet srovnání škol, resp. univerzit, jak na národní úrovni, v rámci jednoho státu, tak na úrovni mezinárodní, v rámci kontinentu, regionu nebo napříč světem.

Žebříčky však nejsou jediným existujícím porovnávacím prostředkem. Vedle nich existují i různé další tzv. „klasifikace“. Rozdíl mezi těmito dvěma typy hodnocení škol spočívá v tom, že zatímco žebříčky slouží zejména ke srovnání na úrovni od nejlepších – po ty méně dobré, klasifikace poskytuje přehled rozdílů v horizontální úrovni, tj. přináší přehled informací o charakteristikách jednotlivých škol, kam se ubírá jejich další vývoj nebo jaké jsou jejich silné či slabé stránky. Jako příklad klasifikace lze uvést „U-MAP“, jež vznikla v roce 2010 v Nizozemsku s cílem vytvořit vícerozměrnou klasifikaci vysokých škol na základě určitých vybraných kritérií, tak aby byla dostupná a využitelná pro různé skupiny uživatelů (Koucký a Bartušek, 2016, s. 7; Šmídová a Zimmerhaklová, 2013, s. 47).

Podle Shina a kol. (2011, s. 2) je hodnocení vysokých škol náročný úkol, neboť každá z institucí má své vlastní poslání, zaměření a nabízí různé studijní programy. Odlišují se i ve velikosti nebo v tom, jaké prostředky mají k dispozici (vlastní překlad).

Při srovnávání kvality čehokoli není možné být stoprocentně objektivní nebo nastavit taková měřítka, aby byla stejná pro všechny a zahrnovala úplně všechny existující determinanty. Z tohoto důvodu mají i zveřejňované mezinárodní žebříčky řadu nedostatků a kritiků.

I přes výše uvedenou skutečnost představují dle Kouckého a Bartušky (Žebříčky vysokých škol: jak jim porozumět, www.universitas.cz) prozatím „*jediné vážnější pokusy v oblasti zjišťování, hodnocení, měření a srovnávání kvality škol na mezinárodní úrovni*“ a také v časové rovině, neboť většina z nich je každoročně aktualizovaná“. V průběhu času je rovněž patrné, alespoň u těch nejvýznamnějších, postupné zdokonalování jak jejich metodologie samotné, tak v technice sběru dat.

Nesporně mají také jednu důležitou úlohu. A to motivační. Pro řadu škol znamená zařazení do žebříčku a umístění se na co nejlepší pozici možnost zviditelnění, zvýšení prestiže a také rozšíření do podvědomí široké společnosti, možných potencionálních budoucích studentů, z řad národních i mezinárodních, nebo partnerů ze soukromého sektoru. Často je na základě umístění národních univerzit, resp. vysokých škol, odvozována celková úroveň vysokého školství. Snahy o co nejlepší umístění však nemusí být pouze iniciativou samotné školy. V některých zemích jsou vynakládány značné prostředky pro menší počet institucí za účelem posunutí se mezi světovou špičku (Žebříčky vysokých škol: Jak jim porozumět, www.universitas.cz; Koucký a Bartušek, 2016, s. 8;). Podle Hazelkornové (Žebříčky vysokých škol a chování vysokoškolských institucí, <https://vsmonitor.wordpress.com>) je však nutné nahlížet na žebříčky s jistou dávkou obezřetnosti a bez hlubší znalosti souvislostí a jejich metodologie lze sklouznout jednak k jejich špatné interpretaci, tak nežádoucímu chování samotných škol. Existující žebříčky chápe jako „*interpretaci institucionálního, historicky nahromaděného, bohatství namísto prostředku pro měření kvality.*“

První pokusy o sestavení srovnávacích žebříčků se datují do počátku 20. století. Proběhly v různých zemích světa, avšak zprvu se potýkaly s malým zájmem veřejnosti. Nejprve byly

hodnoceny pouze samotné programy univerzit. V roce 1925 provedl profesor Donald Hughes ve Spojených státech srovnání postgraduálních programů (magisterských a doktorských) základě jejich vědeckého významu (Shin a kol., 2011, s. 2; vlastní překlad). O jejich výsledky se širší veřejnost začala výrazněji zajímat až od poloviny 80. let se zveřejněním přehledu nejlepších amerických škol US News and World Report (Marope a kol., 2013, s. 7; vlastní překlad).

Nejstarším mezinárodním žebříčkem vysokých škol na světě je žebříček **ARWU** („Academic Ranking of World Universities“), který byl poprvé publikován v červnu 2003 a jenž přináší každoroční srovnání a detailní hodnocení nejlepších světových vysokoškolských institucí. Je vytvářen na Šanghajske univerzitě a soustředí se především na vědeckou a výzkumnou úroveň škol (Žebříčky vysokých škol: Jak jim porozumět, www.universitas.cz).

V roce 2017 se v tomto srovnání umístilo (z celkového rozmezí pozic 1–800) v první desítce osm vysokoškolských institucí ze Spojených států amerických a dvě ze Spojeného království Velké Británie a Irska. Karlova Univerzita zde obsadila 201–300 pozici. První tři místa obsadily jmenovitě následující instituce (uvedeno sestupně):

1. Harvard University (USA)
2. Stanford University (USA)
3. University of Cambridge (VB) (Academic Ranking of World Universities, www.shanghairanking.com)

Podle Downinga a Ganotice, Jr. (2017, s. 21, vlastní překlad) drží mezi všemi celosvětovými i regionálními hodnoceními vysokých škol nadvládu tzv. „**velká trojka**“ celosvětových univerzitních žebříčků. Do té se řadí kromě již zmíněného **ARWU** i univerzitní žebříček **World University Rankings od Quacquarelli Symonds („QS“)**, prvně vydaný v roce 2004 za podpory Times Higher Education v roli mediálního partnera. A do třetice také **Times Higher Education Survey („THES“)**, jež vydal Times Higher Education tentokrát však v pozici vlastního tvůrce tohoto hodnocení poprvé v roce 2010 po jeho oporně připraveném mediálním zveřejnění. Uvedená hodnocení univerzit – **ARWU**, **QS** a **THE** - jsou dle Downinga a Ganotice (2017, s. 21, vlastní překlad) uznávány jako tři nejdůležitější světové žebříčky. Detailní informace o jejich kritériích, přiřazených

vahách jednotlivým kritériím a bodových systémech jsou dostupné na internetových stránkách těchto žebříčků.

V roce 2018 se mezi třemi nejlepšími umístili v žebříčku QS World University Rankings tyto následující instituce (uvedeno sestupně):

1. Massachusetts Institute of Technology „MIT“ (USA)
2. Stanford University (USA)
3. Harvard University (USA)

Karlově univerzitě patří v tomto hodnocení 314. místo (QS World University Rankings, www.topuniversities.com).

Podle určitého kvalifikovaného odhadu existovalo v roce 2016 více než 26 000 univerzit a asi 30 žebříčků, z nichž jednu skupinu tvořily regionální, druhou globální. Odlišovaly se hodnotící metodikou a tudíž i pozice jedné univerzity byla odlišná žebříček od žebříčku (Kratochvíl, 2016, s. 723).

2 Evaluace vzdělávací činnosti

Jak bylo uvedeno v předchozí kapitole, zabezpečení kvality vzdělávací činnosti úzce souvisí s evaluací, respektive hodnocením. Evaluace, definice termínu, teoretické vymezení problematiky a definování rozdílu mezi pojmy hodnocení a evaluace je obsahem této kapitoly. Protože je práce zaměřena na evaluaci vzdělávací činnosti vysokých škol, je součástí také legislativní vymezení povinnosti škol v této oblasti.

Evaluace jako součást systémových opatření je (Trunda In Trojan a kol., 2016, s. 63) součástí dřívějších i současně platných strategických dokumentů týkajících se vzdělávacího systému České republiky. Jako příklad je možno uvést Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 (Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, s. 5, 35).

Termín **evaluace** má původ v latinském „valere“ (tj. být silný, mít platnost, závažnost). Tento latinský pojem byl přenesen do francouzštiny v podobě „évaluer“ (tj. hodnotit, oceňovat). Z francouzštiny pronikl do anglického jazyka v podobě „evaluation“, resp. „to evaluate“ a odtud byl převzat do českého prostředí a současně s tím do mezinárodního užívání (Průcha, 1996, s. 8; Trunda In Trojan a kol., 2016, s. 61).

Protože má evaluace nadoborový charakter a lze se s ní setkat v mnoha různých oblastech, odlišují se jednotlivé definice tohoto pojmu na základě přístupů, ke kterým je vztahován. Akademický slovník uvádí, že evaluace značí význam „určení hodnoty, ocenění“. Podle Remra (2017, s. 272, 274) se jedná o „*typ systematické a kontrolní činnosti, která napomáhá při rozhodování.*“ Naopak pedagogický slovník skrývá pod heslem „evaluace“ definici „*proces zjišťování, porovnávání a vysvětlování dat charakterizujících stav, kvalitu, efektivnost vzdělávací soustavy, vzdělávacích procesů, projektů výsledků a učebnic, má důležitou roli pro korekce a inovace vzdělávací soustavy, pro strategie plánování jejího rozvoje*“ (Miller a Němejc, 2014, s. 6). Slavík a kol. (2012, s. 194) interpretují pojem evaluace jako „*zjišťování a zajišťování kvality vzdělávání a výchovy a druhotně i poskytování informací uživatelům vzdělávacích služeb o úrovni vzdělávací činnosti určité instituce.*“ Při setrvání v pedagogické oblasti je možno uvést také Průchovu (1996, s. 10) definici pedagogické evaluace, kterou chápe jako teoretický přístup

či koncepci, zároveň jako metodologii a také jako proces uskutečňovaný na rozličných úrovních vzdělávací praxe.

Nyní je třeba ozřejmit, v čem spočívá a případně jaká je odlišnost pojmů evaluace a hodnocení. Podle Průchy (1996, s. 10) se ve významu obecném jedná o výrazy shodné či velmi blízké. Rozdíl však vidí, bude-li na ně nahlíženo ve smyslu pedagogickém. V takovém případě lze říci, že termín evaluace je používán v odborné vědecko-výzkumné terminologii, neboť v sobě zahrnuje širší, komplexnější význam než je tomu u druhého z pojmů. Naproti tomu termín hodnocení je více spjat s běžnou školní praxí, zvláště s oblastí hodnocení subjektů vzdělávání, ať už žáků či práce učitelů apod.

Jako samostatná vědní disciplína má mnoho způsobů pojetí a její prvotní funkcí je zajištění kvality. Právě v souvislosti s kvalitou zdůrazňuje Trunda (In Trojan, 2016, s. 65, 83–84) úzký vztah evaluace a zodpovědnosti („accountability“) vzdělávacích institucí, tedy i vysokých škol, za důsledky, kvantitu a zejména kvalitu výstupu jimi poskytovaných služeb, kterou je v tomto případě vzdělávací činnost. Dále také uvádí, že jako proces je formována dvěma zdroji. Prvním zdrojem je výše uvedená zodpovědnost a společně s ní povinnost institucí poskytovat informace týkající se kvality a výstupů svým klientům, kterými jsou například veřejnost, řídicí orgány aj. Druhý zdroj představuje sociální výzkum zajišťující pro evaluaci data a informace.

Zároveň je možné na ni nahlížet jako systematickou činnost, zkoumání, která je součástí určitého uceleného procesu, založenou na metodách (nejlépe kombinaci metod), kritériích a sestávající se z určitých fází, kterými jsou: sběr informací, identifikace nefunkčních elementů daného systému a z toho vyplývající snaha o tvorbu souboru opatření, jež mají za cíl změnu či formování, a tím zlepšení dané situace. Při takovémto provádění evaluace je současně zajištěna i zpětná vazba o funkčnosti daných opatřeních a stavu její správnosti nebo účinnosti (Trunda In Trojan, 2016, s. 64; Hendl a Remr, 2017, s. 271).

Účelem evaluace je zkoumání a definování kvality a společně s tím efektivnost vzdělávacích aktivit. V prostředí vysokoškolského vzdělávání lze tuto efektivitu, resp. efektivitu vzdělávací činnosti hodnotit přímo na škole na základě tří oblastí (Miller a Němejc, 2014, s. 8; Šafránková In Trojan, 2016, s. 49–50):

- 1) první představují bezprostřední výsledky studentů po ukončení předmětu,
- 2) druhou oblast představuje analýza používaných vzdělávacích metod a přístupů na školách,
- 3) a třetí, poslední, oblastí je hodnocení výuky z pohledu studentů, absolventů nebo zaměstnavatelů a jejich názorové smýšlení o přínosu a možnosti využití získaných znalostí a dovedností v praxi.

Podle účelu za kterým se provádí, se rozlišují dva typy evaluací, a sice: **formativní** a **sumativní**. První z uvedených typů je spojován se snahou o zlepšení a rozvoj (např. programů) a jejím výsledkem je průběžné získávání zpětné vazby s možností využití pro definování a případně zavedení nových opatření v dané oblasti. Druhý typ je využíván v situaci, kdy jsou výsledky evaluačního procesu již známy a je třeba jejich posouzení a stanovení dalšího postupu v dané oblasti, popřípadě o ukončení hodnotící činnosti (Hendl a Remr, 2017, 275, 277).

Miller a Němejc (2014, s. 9–10) rozlišují 4 základní evaluační úrovně hierarchicky na základě struktury vzdělávací instituce do 4 úrovní, přičemž první z nich představuje úroveň v rámci dané školy a přímé vzdělávací činnosti zde evaluační činnost / proces sleduje např.: naplnění cílů vzdělávání na úrovni obor – student, zjišťování znalostí, dovedností studentů v určených oblastech nebo hodnocení vzdělávání z pohledu studenta a poslední, čtvrtá úroveň, naopak má podobou pouze externí evaluace, kterou provádí externí hodnotitel. Pro oblast vysokoškolské vzdělávání je takovýmto evaluátorem Národní akreditační úřad pro vysoké školství. Avšak celkový počet úrovní se může celkově odlišovat. Záleží na struktuře konkrétní vzdělávací instituce.

Mezi specifické postupy, které se při evaluaci používají, patří například tyto následující (Hendl a Remr, 2017, s. 291–298):

1. Posouzení hodnotitelnosti – jedná se systematický proces, který je zaměřený na popis souboru opatření, jeho struktury a který současně s tím sleduje a vyhodnocuje pravděpodobnost dosažení stanovených cílů a proveditelnost s tím souvisejících plánovaných aktivit.
2. Autoevaluace (tj. sebehodnocení / vlastní hodnocení) – zaměstnanci a daná instituce, škola, hodnotí samu sebe, stírají se tak hranice mezi hodnoceným

a evaluátorem. Tento postup vychází z předpokladu, že hodnotící subjekt má zájem na vlastním zlepšování.

3. Technika nejvýznamnější změny – založená na principu dialogu a vyprávění příběhů za účelem přehodnocení daných opatření a jejích etap.
4. Proces (tracing) – přispívá k popisu sociálních jevů pomocí systematického prozkoumávání získaných záznamů.
5. Metaevaluace – tento postup značí evaluaci již provedené evaluace, jejímž základním cílem, kterých však obyčejně sleduje povícero současně, je ověřit, zda její výsledek odpovídá zadání nebo všeobecným standardům.

V oblasti pedagogické evaluace se rozlišují určité evaluační systémy, jejichž cílem je zajištění kvality. Řada z nich je mezinárodně uznávaná, a tak umožňuje mezinárodní porovnávání vzdělávacích institucí. K těm neznámějším patří: PDCA (tzv. „Demingův systém“), Kirkpatrickův systém, TQM („Total Quality Management“), EFQM („European Foundation for Quality Management“), ISO 9001 a Systém 360° (Miller a Němejc (2014, s. 55)). V oblasti vysokoškolského vzdělávání se používají následující systémy / modely: ESG - Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education, Model excellence EFQM a ISO 9001. Použití dalších modelů je spíše ojedinělé (Kvalita na vysokých školách z pohledu novely vysokoškolského zákona, www.muvs.cvut.cz).

Na závěr je možné říci, že hlavním smyslem evaluace je zlepšení, převzetí odpovědnosti instituce za kvalitu vzdělávací činnosti a celkový rozvoj, jenž je zároveň jejím cílem. Evaluace tak často slouží coby podklad pro hodnocení evaluovaného objektu, ať programu, instituce jako celku či určité osoby (Trunda In Trojan, 2016, s. 72–84).

2.1 Vnitřní hodnocení činnosti vysokých škol

Právě vnitřní a vnější hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol, jehož povinnost vyplývá ze zákona o vysokých školách, bude obsahem následujících dvou podkapitol.

Zákon o vysokých školách ukládá vysokým školám povinnost soustavného zajišťování kvality „vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností“ a současně s tím povinnost mít nastavený funkční systém vnitřního hodnocení kvality vzdělávací činnosti. Obě uvedené

povinnosti lze chápat jako snahu státu o nastavení systému zajišťování kvality (Zajišťování kvality a vnitřní hodnocení kvality, www.msmt.cz).

Její zajišťování patří, podle § 6 zákona o vysokých školách, do samosprávné působnosti veřejné vysoké školy. Tento zákon jim ukládá nejen povinnost zapracovat uvedenou problematiku do svých vnitřních předpisů, ale také ji skutečně provádět. Povinnost provádět vnitřní hodnocení kvality se vztahuje také na soukromé vysoké školy. Konkretizace podmínek, za kterých se hodnocení uskutečňuje je blíže specifikována v § 77b (§ 42 odst. 1d zákona o vysokých školách).

U veřejných vysokých škol se oblastí hodnocení kvality zabývá rada pro vnitřní hodnocení, avšak pouze za předpokladu, je-li zřízena. Rada pro vnitřní hodnocení musí být zřízena u institucí, které mají institucionální akreditaci. Tj. v případě, že škola institucionální akreditaci nemá, může její působnost vykonávat vědecká rada veřejné školy. Tato možnost ale musí být ošetřena ve statutu veřejné vysoké školy (§ 12a odst. 1–2 zákona o vysokých školách).

Rada pro vnitřní hodnocení je zřizována statutem veřejné vysoké školy. Jejím předsedou je rektor. Ten také jmenuje jak místopředsedu, jenž musí být buď profesorem, nebo docentem, tak ostatní členy rady, a to konkrétně jednu třetinu na návrh vědecké rady a jednu třetinu na návrh akademického senátu. Jedním z členů rady je také předseda akademického senátu a člen jmenovaný z řad studentů. Do působnosti rady spadají například tyto činnosti (§ 12a odst. 3–4 zákona o vysokých školách):

- schvalování návrhu pravidel systému pro zajišťování kvality poskytovaných činností a současně také vnitřního hodnocení těchto činností,
- řízení průběh vnitřního hodnocení kvality a zpracování zprávy o činnosti,
- vedení záznamu o vnitřním hodnocení a vykonávání dalších činností vyplývajících ze statutu.

Mezi povinnosti vysokých škol patří zavedení a udržení systému zajišťování kvality a vnitřního hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností. Zajišťování kvality zahrnuje stanovené záměry a postupy dané školy. Ty také reflektují vlastní konkrétní nastavení vnitřních norem, systémů, organizace a možností instituce v oblastech

finančních, personálních či informačních zdrojů. Je nezbytné, aby součástí těchto předpisů byla také „nápravná a preventivní opatření a opatření přijímaná za účelem zvyšování kvality“ (§ 77b odst. 2 zákona o vysokých školách).

Školy zajišťují vnitřní hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností tím, že prakticky aplikují ve svých činnostech a předpisech standardy a postupy vnitřního hodnocení, dále vypracovávají nejdéle jednou za pět let a každoročně dodatkem aktualizují zprávy o vnitřním hodnocení, které reflektují dosažené kvalitativní výstupy a v řídicích opatřeních a také zpřístupňují tuto zprávu a dodatky jak orgánům a součástí dané instituce, tak případně Národnímu akreditačnímu úřadu a ministerstvu (§ 77b odst. 3 zákona o vysokých školách).

„Vysoké škole uskutečňující studijní programy nebo programy z oblasti vzdělávání „umění“, zahrnující studijní programy nebo programy zahrnující předměty umělecké tvorby nebo na níž působí umělecká rada veřejné vysoké školy či fakulty zákon o vysokých školách ukládá povinnost vést evidenci uměleckých výstupů (tj. umělecké autorské dílo nebo umělecký výkon člena akademické obce, vytvořené v rámci plnění studijních /pracovních povinností k dané vysoké škole), a to zejména za účelem hodnocení, porovnání a informování o uměleckých výstupech.“ (§ 77c odst. 1–2 zákona o vysokých školách)

Tato škola je povinna předávat ministerstvu informace ze školní evidence uměleckých výstupů, definované v § 77c odst. 4 písm. a až d, do registru uměleckých výstupů. Informace zde uvedené je oprávněna poskytovat Akreditačnímu úřadu, osobám a orgánům se zvláštním oprávněním a osobám, jejichž osobní údaje tento registr obsahuje (§ 77c odst. 5–6 zákona o vysokých školách).

2.2 Vnější hodnocení činnosti vysokých škol

Po legislativním vymezení problematiky vnitřního hodnocení a zajišťování kvality bude nyní pozornost věnována druhému typu hodnocení, a sice vnějšímu.

Orgánem, který provádí vnější hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol je Národní akreditační úřad pro vysoké školství. Při něm také může využívat výsledky vnitřního hodnocení kvality činností dané školy. Dále také kontroluje,

zda jsou ze strany škol, při uskutečňování akreditovaných činností, dodržovány právní předpisy. V případě zájmu si může toto hodnocení zajistit také samotná škola. Pak je hodnocení hrazeno z vlastních finančních prostředků dané instituce a provádět jej může, podle zákona, pouze všeobecně uznávaná hodnotící agentura (§ 77a odst. 4, § 84 odst. 1 zákona o vysokých školách).

Za všeobecně uznávanou se považuje agentura zařazená buď v registru EQAR, tj. Evropském registru agentur zabezpečujících kvalitu, nebo agentura, která je členem sdružení ENQA, tj. Evropské asociace pro zabezpečování kvality (Metodické materiály pro přípravu a hodnocení žádosti o institucionální akreditaci, www.nau.cz).

Vnější hodnocení se provádí, vzniknou-li k tomu důvody, specifikované v zákoně o vysokých školách. Tedy konkrétně v situaci, kdy k němu podá podnět a vyžádá si jeho provedení ministr. V takovém případě se hovoří o tzv. „vyžádaném vnějším hodnocení“ vysoké školy (§ 84 odst. 2 písm. b zákona o vysokých školách; Statut Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství, www.nau.cz).

Vnější hodnocení ale může být provedeno také v situaci, shledá-li Národní akreditační úřad, že vznikly závažné důvody, na základě kterých je třeba mimořádné hodnocení uskutečnit. V takovém případě může podat podnět k provedení mimořádného vnějšího hodnocení buď předseda Národního akreditačního úřadu po té, co došlo k projednání vzniklé situace v Předsednictvu Akreditačního úřadu, nebo podnět k jeho provedení může podat nejméně jedna třetina všech členů, jenž tvoří Radu Akreditačního úřadu, která je výkonným orgánem tohoto úřadu (Statut Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství, www.nau.cz).

Dojde-li k podání podnětu k provedení mimořádného hodnocení, vyžádá si předseda Akreditačního úřadu k důvodům uvedených v tomto podnětu stanovisko dané vysoké školy. Škola je následně povinna do 15 dnů od doručení žádosti stanovisko podat (Statut Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství, www.nau.cz).

Člen nebo členové Rady Akreditačního úřadu zpracují, na základě návrhu zprávy o vnějším hodnocení vysoké školy předkládací zprávu, která v sobě zahrnuje rovněž usnesení Rady Akreditačního úřadu a která je následně zaslána do Kanceláře

Akreditačního úřadu. Kancelář, jako organizační součást ministerstva, zabezpečuje administrativní, organizační a technický chod Akreditačního úřadu, její pracovní nejsou zaměstnanci uvedeného úřadu, nýbrž právě tohoto ministerstva (Statut Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství, www.nau.cz; Poskytnuté informace podle § 5 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., www.nau.cz).

Zpráva o tomto hodnocení se současně zasílá také vysoké škole k vyjádření. Ta tak může učinit do 15 dnů od jejího doručení. Po uplynutí této lhůty se v určitém termínu koná zasedání Rady Akreditačního úřadu. Podklady pro toto jednání tvoří zejména návrh zprávy o vnějším hodnocení, dále předkládací zpráva a případně vyjádření dotčené školy, využila-li této možnosti. Na základě zasedání vydá Akreditační úřad konečnou zprávu o vnějším hodnocení vysoké školy. Učinit tak musí nejpozději do 150 dnů od doručení podnětu ministra k provedení vnějšího hodnocení či od chvíle, kdy došlo Radou Akreditačního úřadu k usnesení o provedení mimořádného vnějšího hodnocení (Statut Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství, www.nau.cz).

Od dne doručení závěrečné zprávy dané vysoké školy má tato instituce lhůtu 30 dnů pro podání námitek proti zprávě. Pokud tak škola učiní, postoupí námítka školy Kancelář Akreditačního úřadu předsedovi a dalším členům hodnotící komise. Následně zasedne Rada Akreditačního úřadu, která záležitost projedná. Jsou-li radou shledány námítka jako důvodné, je zpráva o vnějším hodnocení vysoké školy upravena. Po marném uplynutí stanovené lhůty dojde k jejímu zveřejnění (Statut Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství, www.nau.cz).

2.3 Národní akreditační úřad pro vysoké školství

Kontrolním orgánem v oblasti hodnocení a zabezpečování kvality vzdělávací činnosti v oblasti vysokoškolského vzdělávání je Národní akreditační úřad pro vysoké školství. Ten byl zřízen jako nezávislý úřad, jemuž je přiznána pravomoc vydávat akty veřejné povahy a rovněž je přezkoumávat, zákonem o vysokých školách ke dni 1. září 2016. Nahradil tak jemu předcházející Akreditační komisi pro vysoké školy, která ukončila svou činnost k 31. srpnu 2016. Chod úřadu po materiální, administrativní a finanční stránce je zajišťován ministerstvem. I přesto, že nespĺňuje předpoklady pro zapsání do registru osob, jedná se, s přihlédnutím k jeho pravomocem, o orgán veřejné moci (§ 83, odst. 1 zákona o vysokých

školách; Národní akreditační úřad, www.nau.cz; Poskytnuté informace podle § 5 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., www.nau.cz).

Mimo kontrolní činnosti poskytuje také metodickou pomoc v oblasti zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání. Při výkonu jejích úkolů se řídí platnými právními předpisy. Těmi jsou: zákon o vysokých školách, správní řád, další relevantní právní předpisy a dále také Statut Akreditačního úřadu (Národní akreditační úřad, www.nau.cz).

V čele úřadu stojí jeho předseda jmenovaný vládou na funkční období šesti let. Do této pozici může být ustanovena osoba, která představuje všeobecně uznávanou autoritu. Návrh na jmenování podává vládě příslušný ministr. Kandidáta na tuto funkci může doporučit ministerstvo, dále jiné ústřední orgány státní správy, profesní komory, organizace zaměstnavatelů nebo další osoby či orgány, které vykonávají, podporují nebo využívají výsledků vzdělávací, tvůrčí činnosti vysokých škol, případně tuto činnost samotnou (§ 83a, odst. 2, § 83b zákona o vysokých školách).

Národní akreditační úřad pro oblast vysokých škol tvoří níže uvedené orgány (Statut Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství, www.nau.cz):

- Rada Akreditačního úřadu, která představuje její výkonný orgán. Předsedou rady je zároveň předseda Akreditačního úřadu, jejími místopředsedy jsou současně dva místopředsedové Akreditačního úřadu. Jejím poradním orgánem jsou hodnotící komise,
- představenstvo Akreditačního úřadu, který je jejím pracovním orgánem,
- přezkumná komise Akreditačního úřadu, která představuje orgán rozhodující zejména o odvolání proti rozhodnutí Rady Akreditační komise v prvním stupni.
- Posledním orgánem, který však nemusí být stálý, ale případně pouze ustanovený k řešení vzniklých záležitostí jsou komise určené předsedou úřadu nebo Radou Akreditačního úřadu.

Dle § 83 odst. 2 zákona o vysokých školách patří do působnosti Národního akreditačního úřadu zejména tyto činnosti:

- rozhodování o udělení, neudělení či odebrání institucionální akreditace vysokým školám,

- rozhodování o akreditacích studijních programů,
- provádění, již výše uvedeného, vnějšího hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol,
- vydávání stanoviska k udělení státního souhlasu,
- posuzování záležitostí týkajících se vysokoškolského vzdělávání a oblasti vysokého školství obecně, jež mu předloží ministr a k těmto záležitostem následně vydává stanovisko,
- nebo například zpracovávání roční zprávy a jeho činnosti nebo vykonávání dalších činností vyplývajících ze zákona o vysokých školách.

Je možné říci, že svou činností navazuje Národní akreditační úřad pro vysoké školství na Akreditační komisi pro vysoké školy. Je však důležité zdůraznit, že mezi těmito dvěma orgány jsou podstatné rozdíly.

Nejprve tedy několik slov k Akreditační komisi pro vysoké školy. Akreditační komise, jako orgán dohlížející na kvalitu vysokoškolského vzdělání posuzující veškerou činnost produkovanou vysokými školami, fungovala v České republice do roku 2016. Byla tvořena jednadvaceti členy, zastupujícími vybrané obory, jež byly v dané době na vysokých školách vyučovány. Jmenování byli vládou na dobu šesti let, přičemž členové komise mohli vykonávat nejvýše dvě funkční období. Mezi její činnosti patřily zejména tyto činnosti a oprávnění: hodnocení činnosti vysokých škol a kvalitu jimi poskytovaných činností, posuzování dalších záležitostí, vztahujících se k oblasti vysokého školství, dále také vydávat stanovisko k žádostem o akreditaci studijních programů, o oprávnění konat habilitační řízení a také řízení ke jmenování profesorem či vydávat stanovisko k udělení státního souhlasu pro právnickou osobu, jež chce působit jako soukromá vysoká škola aj. (Průcha a kol., 2013, s. 15–16; Akreditační komise Česká republika, www.akreditacnikomise.cz).

Hlavní podstatnou změnou mezi předchozím a současným právním stavem je v oblasti oprávnění udělování akreditací vysokým školám. Původně rozhodovalo o udělení akreditací studijních programů MŠMT ČR. Jako podklad pro rozhodování sloužilo stanovisko Akreditační komise. Akreditační komise nebyla v pozici samostatného právního orgánu, naopak na základě jejích pravomocí, byla postavena do pozice spíše orgánu

poradního a kontrolního. Původní stav také znamenal pro všechny zúčastněné podstatnou administrativní zátěž (Novela zákona o vysokých školách, www.holec-advokati.cz).

Zřízením Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství a zrušením komise tak přešla pravomoc udělovat akreditace z ministerstva na tento orgán. Změna právní úpravy v této oblasti měla hlavně za cíl vytvoření opravdu nezávislého úřadu, mezi jehož hlavní úkoly patří zejména: udělování institucionálních akreditací a provádění vnějšího hodnocení kvality a současně s tím zefektivnění akreditačního procesu a snížení s tím související administrativní zátěže (Novela zákona o vysokých školách, www.holec-advokati.cz).

3 Empirické šetření

Teoretická východiska uvedená v předcházejících kapitolách představují úvod do problematiky vysokoškolského vzdělávání v České republice a zajišťování kvality a evaluace kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností. Definiují povinnosti vysokých škol, které jim v dané oblasti ukládá příslušná legislativa.

Na ně navazuje empirické šetření obsažené v této výzkumné části. Cílem práce je posoudit současný systém evaluace a zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol, vymežit přednosti a nedostatky a navrhnout možná řešení k odstranění nedostatků. Na základě teoretických východisek a s ohledem na vymezený cíl byly definovány tři hlavní výzkumné otázky:

1. Je systém evaluace vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol navržen opravdu tak, aby odrážel kvalitu vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností dané vysoké školy?
2. Jak mají jednotlivé školy zapracovánu problematiku hodnocení a zajišťování kvality ve svých vnitřních předpisech?
3. Liší se přístupy veřejných a soukromých vysokých škol k problematice evaluace a zjišťování kvality?

Aby bylo možné zodpovědět výzkumné otázky a dosáhnout stanoveného cíle, je nezbytné získat potřebné údaje. Tato data jsou obsažena ve vnitřních předpisech a dokumentech jednotlivých vysokých škol. Z tohoto důvodu je zvolena jako výzkumná metoda obsahová analýza.

Předmětem analýzy jsou takové vnitřní předpisy a dokumenty vysokých škol, vztahujících se k systému hodnocení a zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností, jež jsou dostupné ve veřejné části internetových stránek škol.

Základní soubor tvoří celkem 67 vysokých škol (26 veřejných, 2 státní a 39 soukromých). Z tohoto základního souboru je vybrán náhodně stratifikovaný vzorek v počtu 5 veřejných a 5 soukromých vysokých škol. Vzorek je nereprezentativní, avšak vztahuje se k tomuto počtu.

Při provádění obsahové analýzy je u jednotlivých vybraných dokumentů věnována pozornost následujícím **klíčovým kategoriím**:

- Zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností.
- Hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností.
- Orgány zabývající se systémem zajišťování kvality a hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a předmět jejich činnosti.

Uvedené kategorie doplňují dále **podotázky** pro obsahovou analýzu. Odpovědi na ně jsou v závěru zpracovány ve formě komparační tabulky. Výzkumné podotázky jsou následující:

1. Jsou ve vnitřních dokumentech vymezeny obě klíčové kategorie výzkumu? Tj. hodnocení a zajišťování kvality.
2. Jaká je četnost výskytu vnitřních dokumentů škol, vztahujících se k problematice evaluace, resp. vnitřního a vnějšího hodnocení a s tím souvisejícím zajišťováním kvality vzdělávacích, tvůrčích a ostatních činností vysokoškolských institucí?
3. Obsahují vnitřní předpisy také ustanovení o vnějším hodnocení?
4. Působí na dané vysoké škole Rada pro vnitřní hodnocení?
5. Pokud na vysoké škole působí Rada pro vnitřní hodnocení, liší se počet jejích členů mezi jednotlivými institucemi?
6. Pokud na vysoké škole působí Rada pro vnitřní hodnocení, liší se četnost jejích zasedání v jednom akademickém roce?
7. Pokud na vysoké škole nepůsobí Rada pro vnitřní hodnocení, zastává její působnost jiný orgán? Který?
8. Reflektují vnitřní dokumenty vybraných škol všechny zákonem požadované údaje, činnosti? Odpověď na tuto podotázku není součástí komparační tabulky, ale je obsažena v odpovědi na třetí výzkumnou otázku v kapitole 3.3.

Získané údaje vycházející obsahové analýzy jsou tříděna tak, aby poskytla ucelený obraz zkoumané problematiky. Konkrétně tedy, zda je systém evaluace a zjišťování kvality v jednotlivých dokumentech škol zpracováván vždy, zda jsou tyto systémy vymezovány společně či každý z nich má vlastní ošetření a zda dokumenty odrážejí klíčové kategorie nebo pouze jen některé z nich a poskytují odpovědi na výše uvedené podotázky.

3.1 Obsahová analýza

Obsahová analýza je metoda, která umožňuje zkoumat dokumenty po jejich obsahové stránce. Jejím cílem je popsat a ozřejmit obsahovou strukturu textu. Může mít povahu kvalitativní i kvantitativní studie (Klapko In Gulová, 2013, s. 140). Avšak z důvodu zaměření praktické části práce je pozornost zaměřena pouze na obsahovou analýzu kvantitativní.

Tento typ analýzy zdůrazňuje spolehlivost a validitu (měřitelnost) získaných výsledků v souladu s kvantitativními postupy. Její využití je možné v mnoha oblastech pedagogického, sociologického či psychologického výzkumu (Hendl a Remr, 2017, 230).

I když obsahová analýza byla používána již v devatenáctém století, je za jejího zakladatele však považován americký sociolog a sociální psycholog Bernard Berelson, který ji v padesátých letech dvacátého století metodologicky ukotvil, na základě poznatků a aplikací jiných autorů (Sedláková, 2014, s. 291).

Je využívána zejména k tomu, aby poskytovala široký pohled na zkoumanou problematiku, neboť její snahou je přinášet informace o velkém souboru dat (Sedláková, 2014, s. 291).

Protože se jedná o kvantitativní metodu, musí být součástí projektu pro obsahovou analýzu definice kvantitativních jednotek, ve kterých bude měřen rozsah sdělení, který patří do určité kategorie. Ty bývají definovány jako (Disman, 2002, s. 169):

- záznamové jednotky, ve kterých je měřen rozsah,
- a kontextuální jednotky, které se využívají, jsou-li záznamové jednotky příliš malé a její obsah by tak mohl znamenat zařazení do nesprávné kategorie.

Obsahová analýza představuje jednu z nejproduktivnějších technik sběru informací. A to z toho důvodu, že v oblasti nákladů není tak nákladná jako jiné techniky, je možné ji provést v malém množství lidí, případně ji může provést i jednotlivec sám (Disman, 2002, s. 174).

Její provedení je možné rozložit do určitých postupů či kroků. Těmi mohou být následující činnosti (Hendl a Remr, 2017, s. 230–232):

1. Určení stanovené otázky, při její tvorbě lze do její formulace vložit určité domněnky.
2. Rozhodnutí o výběru textu – při této činnosti dochází k vymezení, jaký počet dokumentů bude analyzován a je tedy prováděn určitý výběr. Někdy je však

množství dokumentů, vztahujících se ke zkoumanému tématu, tak malé, že není žádná redukce třeba.

3. Definice základní jednotky analýzy – v obsahové analýze je třeba stanovit, jakou mají mít data pro výzkum podobu.
4. Návrh kategorií pro analýzu – stanovení typu výzkumných otázek.
5. Testování kódováním menšího vzorku textu a přezkoušení spolehlivosti kódování.
6. Zpracování dokumentů a zjištění četností pomocí kódování.
7. Provedení analýzy.

3.1.1 Masarykova univerzita

Masarykova univerzita byla založena v roce 1919 a její sídlo se nachází v Brně. Zprvu byly její součástí čtyři fakulty. V průběhu doby však došlo k jejich nárůstu. Dnes se univerzita člení již na devět fakult. Protože se jedná o vysokou školu univerzitního typu, může kromě bakalářského a navazujícího magisterského programu uskutečňovat rovněž studijní program doktorský. Mimo to univerzita realizuje v rámci celoživotního vzdělávání i různé vzdělávací akce určené pro širokou veřejnost.

Pro účely zodpovězení výzkumných otázek a dosažení cíle práce byly v obsahové analýze využity tyto následující vnitřní předpisy a dokumenty Masarykovi univerzity:

1. „*Statut Masarykovy univerzity*“, jenž čítá celkem třicet osm stran, z nichž třináct posledních tvoří přílohy dokumentu. Obsah je rozdělen do jedenácti částí a padesáti šesti článků. Ke sledovaným klíčovým kategoriím se vztahují zejména ustanovení článku čtyři, části třetí.
2. „*Jednací řád Rady pro vnitřní hodnocení Masarykovi univerzity*“, je obsažen na pěti stranách. Text je členěný do deseti článků a přináší podrobnější specifikaci o působnosti Rady pro vnitřní hodnocení, okruhu jejích pravomocí či způsobu jednání.
3. „*Pravidla systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností na Masarykově univerzitě*“ tvoří třináct stran textu, členěného do devíti částí a třiceti článků. Jeho cílem je definovat principy, na kterých je zajišťování kvality a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících

činností založeno. Dále vymezit legislativní rámec, na jehož základě jsou dané systémy prováděny. A také identifikovat a specifikovat jednotlivé prvky, postupy a pravidla systému zajišťování kvality a vnitřního hodnocení kvality.

4. „*Schvalování, řízení a hodnocení kvality studijních programů Masarykoví univerzity*“ je obsažen na dvaceti šesti stranách textu, z nichž dvě poslední jsou přílohy tohoto dokumentu. Obsah je členěn do pěti, tematicky zaměřených, částí a dvaceti pěti článků. Jeho cílem je definovat a specifikovat:
 - principy z nichž systém řízení a hodnocení kvality studijních programů vychází,
 - pravidla realizace,
 - standardy kvality studijních programů,
 - procesní nastavení systému,
 - rozsah pravomocí a povinností všech zúčastněných osob.
5. „*Vnitřní systém zajišťování a hodnocení kvality*“, který představuje v podstatě kratší shrnutí Pravidel systému zajišťování kvality a vnitřního hodnocení kvality a shrnuje základní principy daného systému.
6. „*Výroční zpráva o činnosti za rok 2016*“. Ta čítá celkem sto devadesát dva stran textu, obsahově děleného na hlavní část, tvoří dvanáct kapitol a k nim náležející podkapitoly, tabulkou část, organizační schéma a textovou přílohu. Pojednání o zajištění kvality a hodnocení je součástí kapitoly dvě, hlavní části, uvedené na stránkách 19-27, a rovněž kapitoly devět textové přílohy, uvedené na stránce 185.

Protože Masarykova univerzita požádala o udělení **institucionální akreditaci**, musely být v rámci tohoto procesu ze strany této instituce vypracovány a doloženy všechny nezbytné dokumenty, v podobě, jež stanoví příslušný právní předpis. Součástí žádosti jsou také sebehodnotící zpráva a zpráva o vnitřním hodnocení. Obě jsou vypracovány velice podrobně. S přihlédnutím k rozsahu a množství vnitřních předpisů a dokumentů Masarykovy univerzity, upravujících problematiku kvality a hodnocení, uvedených v předchozím odstavci, a struktuře empirického šetření, není ani sebehodnotící zpráva, ani zpráva o vnitřním hodnocení součástí obsahové analýzy.

Neboť je pro Masarykovu univerzitu získání výš uvedené institucionální akreditace jednou z hlavních priorit, bylo věnováno ze strany univerzity značné úsilí tomu, aby byl v organizaci nastaven a dotvořen vnitřní, celistvý, logický systém zajišťování a hodnocení, který bude odpovídat požadavkům zákona.

Zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

System zajišťování kvality se skládá z těchto následujících **komponentů**:

- souboru vnitřních předpisů,
- vnitřního hodnocení činnosti,
- cílené podpory pro systematické zlepšování,
- postupů vedoucích ke zprůhlednění systému
- postupů směřujících k systematickému ověřování jeho funkčnosti.

Každý studijní program, u kterého instituce získá oprávnění k jeho uskutečňování, musí po stránce kvalitativní a výukové zaštitovat kvalifikovaná osoba, tzv. „garant“. Garantem může být pouze ten akademický pracovník fakulty, jež pro to splňuje odborné i organizační předpoklady. System řízení a hodnocení kvality studijních programů je nastaven tak, aby ve vzdělávacích činnostech realizovaných univerzitou docházelo k jejich průběžnému zlepšování.

K zajišťování kvality vzdělávací činnosti jsou využívány ze strany univerzity různé podpůrné aktivity v podobě hodnocení studijních programů, přijímání ke studiu či podmínek studia.

Hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

Vnitřní hodnocení a jeho uskutečňování představuje **základ systému zajišťování kvality**, do něhož jsou zapojeni jak studenti, absolventi a akademičtí pracovníci, tak osoby působící mimo tuto organizaci. Například zaměstnavatelé absolventů Masarykovi univerzity. Je realizováno ve formě předběžného, průběžného a následného šetření.

Při vnitřním hodnocení jsou využívány jak kvantitativní, tak kvalitativní metody sběru dat a jejich následného vyhodnocování. **Nejčastější formou** jsou hodnotící rozhovory a dotazníkové šetření.

V roce 2016 bylo realizováno jak vnitřní hodnocení studijních programů, u kterého byla pozornost zaměřena zejména do oblasti studijní neúspěšnosti, tak komplexní šetření mezi studenty a absolventy univerzity, zaměřená na různé oblasti. Například ohledně uplatnění absolventů doktorského studia mimo univerzitu či motivaci a očekávání studentů prvních ročníků navazujícího magisterského studia.

System zajišťování kvality a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností, jehož stěžejní prvek tvoří zejména vnitřní hodnocení v podobě kombinace sebehodnocení a vnější zpětné vazby, představuje uzavřený soubor vzájemně propojených pravidel, postupů a principů. Na jeho řízení se podílejí zejména samosprávné orgány univerzity a také fakult. Určitý **druh participace** však vychází také ze strany ostatních aktérů, kteří působí jak uvnitř, tak vně univerzity. Metodická podpora tohoto systému patří do gesce rektorátních pracovišť, zejména Odboru pro kvalitu. Na fakultní úrovni je zajišťována tato subvence v menší míře také prostřednictvím systému koordinátorů pro kvalitu.

Orgány zabývající se systémem zajišťování kvality a hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a předmět jejich činnosti.

Samosprávným orgánem Masarykovy univerzity, jenž se především zabývá systémem zajišťování kvality a vnitřním hodnocení kvality je **Rada pro vnitřní hodnocení**.

Radu pro vnitřní hodnocení tvoří patnáct členů. V jejím čele stojí rektor, jenž také jmenuje a odvolává, po přechozím vyslovení souhlasu Akademického senátu, ostatní členy rady. Pozici místopředsedy může zastávat pouze ten akademický pracovník, který je zároveň docentem či profesorem. Předseda akademického senátu je rovněž jejím stálým členem. Své zastoupení v tomto orgánu mají také studenti, a to v celkovém počtu jednoho člena rady. Minimálně dva z členů jsou jmenováni z osob, kteří nejsou členy akademické obce. Členství v této radě je neslučitelné s výkonem jakékoliv jiné funkce ve vedení školy.

Funkční období všech členů rady je časově omezené. U člena, jmenovaného z řad studentů, trvá toto období pouze dva roky, funkční období místopředsedy určuje rektor, u ostatních členů je jeho délka šest let. Pozici člena rady může tatáž osoba vykonávat nejvýše dvě po sobě jdoucí funkční období.

Zasedání rady se odvíjí od potřeby instituce. Zpravidla však jejich počet v jednom akademickém roce činí deset. Jednání rady svolává a řídí její předseda, jenž také určuje její program. Nenastanou-li odůvodněné důvody pro neveřejné jednání, je jednání rady vždy veřejné. Pro to, aby byla usnášeníschopná, je vyžadována přítomnost nadpoloviční většiny všech členů. Nadpoloviční většina všech členů je nezbytná také k přijetí předloženého návrhu.

Pokud není možné jednání rady za osobní přítomnosti jejích členů, umožňuje daný předpis, v případě neodkladných záležitostí, hlasování o návrhu dálkově elektronicky, formou „per rollam“.

Mezi **okruh činností Rady pro vnitřní hodnocení** patří zejména rozhodování o provedení hodnocení realizovaných činností nebo vedení průběžných záznamů o vnitřním hodnocení kvality.

3.1.2 Vysoká škola ekonomická v Praze

Vysoká škola ekonomická v Praze byla založena v padesátých letech minulého století. Řadí se mezi veřejné vysoké školy univerzitního typu. Může tak kromě bakalářských a magisterských studijních programů uskutečňovat také studijní programy doktorské. Člení se na šest fakult, přičemž pět z nich sídlí v centru hlavního města, poslední, šestá fakulta, působí v jižních Čechách. Konkrétně v Jindřichově Hradci. Všechny studijní obory jsou vyučovány v českém jazyce. Mimo to však škola nabízí studium vybraných oborů také v dalších jazycích. A to buď v angličtině, v případě navazujících magisterských a doktorských studijních programů, nebo ještě také v ruštině, v případě studijních programů bakalářských.

Pro účely zodpovězení výzkumných otázek a dosažení cíle práce byly v obsahové analýze využity tyto následující vnitřní předpisy a dokumenty Vysoké školy ekonomické v Praze:

1. „*Statut Vysoké školy ekonomické v Praze*“. Tento vnitřní předpis obsahuje celkem dvacet čtyři stran textu, členěného do dvaceti sedmi článků, jeho součástí jsou také tři přílohy. Pro potřeby práce je rozhodující zejména článek deset, jenž upravuje působnost Rady pro vnitřní hodnocení na Vysoké škole ekonomické v Praze.

2. „Pravidla systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností VŠE“. Předpis čítá dvacet stran textu rozčleněných do pěti tematických částí a čtyřiceti dvou článků. Podstatu dokumentu tvoří část druhá až čtvrtá. Ty nesou označení „Řád zajišťování a vnitřního hodnocení kvality“, „Vnitřní akreditační řád“ a „Jednací řád Rady pro vnitřní hodnocení“ přičemž tématu hodnocení a zabezpečování kvality a také působnosti a činnosti rady jsou věnovány části druhá, resp. čtvrtá. Cílem je definovat podstatu systému zajišťování kvality a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací a tvůrčí činnosti na této škole, který se opírá o mezinárodní standardy ENQA, EQUIS, EPAS a AACSB.

Daný dokument detailně specifikuje:

- Jednotlivé součásti systému, jejichž prostřednictvím a na jejichž základě se snaží o zajišťování uvedených procesů. Tj. například: vzdělávací, tvůrčí činnost a jejich výsledky, mezinárodní vztahy, činnost zaměstnanců instituce.
 - Veškeré orgány, které mají, dle příslušných předpisů, působnost, pravomoc a odpovědnost v dané oblasti (rektor, rada pro vnitřní hodnocení, prorektori aj.). Jedním z nich je rovněž mezinárodní konzultační reprezentace rektora, tj. International Advisory Board („IAB“), jež má v oblasti vnitřního hodnocení kvality omezenou působnost v rozsahu problematiky, která byla rektorem předložena reprezentaci k projednání.
3. „Výroční zpráva o činnosti Vysoké školy ekonomické v Praze za rok 2016“. Zpráva je tvořena sto dvaceti devíti stranami textu. Má tři části – hlavní a textovou a tabulkovou přílohu. V úvodu kapitoly jedna je obsažena informace, že v daném roce došlo zejména k potřebným úpravám vnitřních předpisů tak, aby byly v souladu s přijatou novelou Zákona o vysokých školách a dalšími podzákonnými předpisy.

Zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

Velká pozornost v systému **zajišťování kvality** je zaměřena na odhalování plagiátů. Studijní informační systém je vybudován tak, že umožňuje kontrolu seminárních prací přes

příslušné aplikace. Také kvalifikační práce, které jsou zde obhajovány, projdou kontrolou a v případě odhalení provinění je situace řešena u disciplinární komise. Mimo to prochází revizí i odborné články publikované ve vědeckých časopisech v anglickém jazyce. Aby škola přispěla ke snížení míry plagiátorství, realizují zaměstnanci knihovny přednášky pro studenty zaměřené na danou problematiku, tj. citační etiku a příslušnou citační normu.

Hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

Vysoká škola ekonomická v Praze má definovány jednotlivé **oblasti**, které podléhají **systému hodnocení**. Realizována jsou hodnocení předmětů, uplatnění absolventů či to, zda a jak je zajištěn další rozvoj odborných kompetencí zaměstnanců školy.

V případě **hodnocení kvality činností zaměstnanců** se přihlíží zejména k tomu, zda a v jakém rozsahu jsou zapojeni do mezinárodní vzdělávací činnosti, jejich účast na konferencích, pořádaných jak v České republice, tak v zahraničí, vystupování v médiích, také aktivita a míra úspěšnosti v grantových soutěžích, způsob ověřování znalostí a hodnocení studentů nebo to, zda se každému ze zaměstnanců daří plnit jeho plán kvalifikačního růstu apod.

V rámci systému vnitřního hodnocení jsou pravidelně zpracovávány různé typy hodnotících zpráv. Každá z fakult pravidelně vypracovává v rámci vnitřního hodnocení kvality zprávu o vzdělávací a tvůrčí činnosti, která je zde prováděna. Jednou za čtyři roky je vytvářena také komplexní zpráva o vnitřním hodnocení kvality za organizaci jako celku. Každoročně je však aktualizována formou dodatků, jež popisují změny a opatření, která byla v uplynulém roce v dané oblasti realizována. Za zpracování této zprávy je odpovědný rektor.

Již od počátku devadesátých let realizuje Vysoká škola ekonomická v Praze, na konci každého semestru, během zkouškového období, anketu posluchačů, jejímž smyslem je získat názory studentů na kvalitu výuky, celkovou obtížnost studia či odborné úroveň pedagoga, který předmět vyučuje. Výsledky ankety jsou přístupné vedení školy, resp. fakulty. Míra návratnosti činí kolem 30%. Kromě toho škola pořádá pravidelně i všeobecnou anketu, zaměřenou vždy na jiné téma. Ta však nebyla v roce 2016 realizována.

Instituce prošla během uplynulých let také **vnějším hodnocením** jak na národní, tak mezinárodní úrovni. Vnější hodnocení na **národní** úrovni proběhlo při akreditaci studijních programů. Na **mezinárodní** úrovni se Vysoká škola ekonomická v Praze dokázala prosadit v konkurenci ostatních univerzit a vysokých škola. Nejenže byla zařazena do prestižních mezinárodních žebříčků a hodnocení, ale podrobila prvotnímu hodnocení v rámci pokračujícího akreditačního procesu akreditace „Business Accreditation“ mezinárodní organizace AACSB.

Orgány zabývající se systémem zajišťování kvality a hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a předmět jejich činnosti.

Samosprávným orgánem, jenž se především zabývá systémem zajišťování kvality a vnitřním hodnocením kvality je **Rada pro vnitřní hodnocení**.

V čele rady stojí rektor, který řídí její jednání, koordinuje její činnost a také jmenuje a odvolává, po předchozím souhlasu akademického senátu, ostatní členy rady. Místopředsedou rady může být pouze ten akademický pracovník, který je zároveň docentem či profesorem. Mezi další členy patří také předseda akademického senátu a jeden její člen je jmenován také z řad studentů.

Funkční období všech členů je časově omezené a končí uplynutím doby šesti měsíců od nástupu nového rektora do funkce. Podle příslušných právních předpisů byla radě svěřena v plném rozsahu působnost vědecké rady.

Rada pro vnitřní hodnocení může zřizovat jak stálé, tak dočasné **pracovní skupiny**. Zasedání pracovní skupiny, složené z členů rady a konzultantů příslušné oblasti vzdělávání, svolává a také řídí její předseda. Konzultantem může být jmenován, při současném splnění stanovených podmínek, definovaných tímto vnitřním předpisem, zaměstnanec Vysoké školy ekonomické v Praze, zaměstnanec jiné vysokoškolské instituce či veřejné výzkumné instituce, uznávaný odborník z praxe nebo student této školy.

V případě, že byla škole udělena institucionální akreditace v oblasti vzdělávání nebo se chystá k předložení žádosti o její udělení, může rada pro vnitřní hodnocení zřídit také stálou pracovní skupinu, o minimálním počtu pěti členů, pro tuto oblast vzdělávání.

Rada zasedá minimálně čtyřikrát v průběhu daného akademického roku. Pro to, aby byla usnášeníschopná, musí být na jednání přítomna nadpoloviční většina všech členů. Ve stanovených případech je však k přijetí usnesení potřebná přítomnost minimálně dvou třetin jejích členů. Hlasování je prováděno veřejně, nestanoví-li rada jinak.

3.1.3 Vysoká škola polytechnická Jihlava

Vysoká škola polytechnická Jihlava sídlí v Kraji Vysočina a řadí se mezi veřejné vysoké školy neuniverzitního typu. Z tohoto zařazení pro ni vyplývá pouze ta odlišnost, v porovnání se školami univerzitními, že nemůže uskutečňovat doktorské studijní programy a jako taková tvoří jeden jediný organizační celek, tj. nečlení se na fakulty.

Pro účely zodpovězení výzkumných otázek a dosažení cíle práce byly v obsahové analýze využity tyto následující vnitřní předpisy a dokumenty Vysoké školy polytechnické Jihlava:

1. „*Statut Vysoké školy polytechnické Jihlava*“ – jeho podobu utváří celkem dvanáct stran textu, jenž se po obsahové stránce člení do šesti částí a dvaceti pěti článků a také dvě přílohy.
2. „*Pravidla systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností Vysoké školy polytechnické Jihlava*“. Tento pětistránkový dokument se člení do tří částí a deseti článků. Jeho cílem je zejména definovat, jakým způsobem, na základě jakých legislativních předpisů a za jakým účelem se na škole uskutečňuje systém zajišťování kvality a vnitřního hodnocení kvality.
3. „*Jednací řád Akademické rady Vysoké školy polytechnické Jihlava*“ čítá celkem tři strany textu, uspořádaných do pěti článků.
4. „*Výroční zpráva o činnosti Vysoké školy polytechnické Jihlava za rok 2016*“ je obsažena na třiceti sedmi stránkách textu členěného do jednotlivých tematicky zaměřených kapitol. Těch je celkem jedenáct. Zpráva shrnuje všechny podstatné realizované aktivity školy v systému zajišťování kvality a vnitřního hodnocení kvality v průběhu celého roku 2016.

Vysoká škola polytechnická Jihlava má **system zajišťování kvality a hodnocení kvality** upraven ve svých vnitřních předpisech i dalších příslušných dokumentech souhrnně. Ustanovení, která jsou zaměřena věnována výhradě jen systému zajišťování kvality, nebo pouze hodnocení kvality, je minimum.

System zajištění kvality a vnitřního hodnocení pro školu představuje jednu z hlavních priorit. Tomu se snaží uzpůsobit i veškeré s tím související činnosti. Přijala řadu opatření, zejména revidovala a aktualizovala své vnitřní předpisy a směrnice tak, aby byly v souladu s novelou Zákona o vysokých školách. Také zpracovala nový systém řízení výkonu a kvality a následně jej v průběhu akademického roku 2016/2017 zaváděla do praxe.

Ten je nastaven tak, aby odpovídal doporučení vycházejících ze Standardů a směrnic pro zajišťování kvality evropského vysokého školství („ESG“) a současně aby při realizaci uvedených činností bylo dosahováno kvalitních výsledků. Při nastavování vnitřních pravidel pro tuto oblast zohledňuje určité klíčové faktory a principy. Instituce vyvíjí snahu o neustálý rozvoj jak instituce, jako celku, tak jednotlivých zaměstnanců, kteří realizují výuku či výzkum a instituce jim pro jejich práci vytváří dobré pracovní podmínky.

Pro účely zajištění kvality a hodnocení kvality jsou definovány a využívány ze strany školy následující nástroje:

- „*system řízení kvality a výkonu*“,
- kritéria odpovídající cílům studia,
- studentská anketa,
- elektronický informační systém,
- monitoring sociálních sítí v souvislosti s Vysokou školou polytechnickou Jihlava,
- zpětná vazba ze strany absolventů a zaměstnavatelů.

System zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

Prostřednictvím vybraných počítačových aplikací prokazuje Vysoká škola polytechnická Jihlava funkčnost nastavení vnitřního systému zajišťování kvality. Těmito aplikacemi jsou:

- Elektronický informační systém, sloužící k oficiální komunikaci uvnitř instituce, jeho prostřednictvím je také realizována studentská anketa zaměřená na získání zpětné vazby od studentů v různých oblastech studia.

- Vícestupňovou manažerskou aplikací.
- Portál praxí, jehož účelem je poskytnutí komunikační platformy mezi studenty, školou a zaměstnavateli.

System hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

Do procesu **vnitřního hodnocení** kvality jsou zapojeni mimo vedení instituce, také akademičtí pracovníci, studenti, absolventi školy, různá oborová sdružení či další odborní z praxe a veřejného života. K jeho zabezpečování jsou využívány různé nástroje, jakými jsou například studentská hodnocení výuky, jednotlivých vyučujících ale také celkového chodu školy, dále systém řízení výkonu a kvality nebo zpětná vazba jak od absolventů, tak od zaměstnavatelů. Výstupem dané činnosti je zejména analýza silných a slabých stránek, na základě které instituce činní další potřebné kroky.

Orgány zabývající se systémem zajišťování kvality a hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a předmět jejich činností.

Orgánem, který v souladu s platnou legislativou, vykonává na Vysoké škole polytechnické Jihlava působnost rady pro vnitřní hodnocení je **akademická rada**.

Předsedou akademické rady je rektor, který také svolává a řídí její zasedání. Pokud se předseda jejího jednání zúčastnit nemůže, umožňuje daný předpis, aby jej v tomto zastoupil jiný, pověřený, člen rady. Rektor je také tím, kdo jmenuje a odvolává ostatní členy rady. Těmi jsou jak významní představitelé oborů, v nichž instituce realizuje vzdělávací a tvůrčí činnost, tak minimálně z jedné třetiny také jiné osoby, splňující podmínku, že nejsou členy akademické obce školy.

Četnost jejích zasedání se odvíjí od potřeb školy, minimálně však musí být jedenkrát za semestr. Účast na jednání je pro její členy povinná. Aby byla rada schopná přijímat usnesení, je nutná nadpoloviční účast členů rady.

Jak již bylo uvedeno, vykonává akademická rada, v souladu s danými předpisy, působnost rady pro vnitřní hodnocení. Do okruhu jejích činností patří zejména:

- schvalování návrhu pravidel systému zajišťování kvality a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností,

- řízení průběhu vnitřního hodnocení kvality, vedení průběžných záznamů o této činnosti a na základě toho vypracovávat zprávu o tomto procesu aj.

3.1.4 Technická univerzita v Liberci

Technická univerzita v Liberci je, v rámci evropského kontinentu, unikátní zejména pro své zaměření. Vznikla v roce 1995 a navazuje na její předchůdkyni - Vysokou školu strojní v Liberci. V současnosti má univerzita sedm fakult a jeden odborný ústav. Řadí se mezi veřejné vysoké školy univerzitního typu. Na základě toho uskutečňuje jak bakalářské, tak magisterské a doktorské studijní programy.

Pro účely zodpovězení výzkumných otázek a dosažení cíle práce byly v obsahové analýze využity tyto následující vnitřní předpisy a dokumenty Technické univerzity v Liberci:

1. „*Statut Technické univerzity v Liberci*“ je tvořen dvaceti čtyřmi stranami textu, z nichž devět posledních tvoří přílohy. Po obsahové stránce je Statut rozdělen do jedenácti tematicky zaměřených částí a čtyřiceti dvou článků. Důležitá, vzhledem ke zkoumané problematice, jsou ustanovení článků dvanáct, druhé části, článku šestnáct, resp. dvacet, části páté.
2. „*Statut Rady pro vnitřní hodnocení Technické univerzity v Liberci*“ čítá celkem šest stran textu, členěného do sedmi článků.
3. „*Pravidla systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality Technické univerzity v Liberci*“ mají celkem jedenáct stran. Obsah je členěn do čtyř částí a deseti článků. Cílem dokumentu je definovat pravidla systému zajišťování kvality a vnitřního hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností tak, aby zachycovala způsob, jímž jsou tyto procesy realizovány na Technické univerzitě a specifikovat faktory, které tento systém ovlivňují.
4. „*Výroční zpráva o činnosti za rok 2016*“ je tvořena sedmdesáti pěti stranami, přičemž její součástí je hlavní část a rovněž textová a tabulková příloha. K systému zajišťování kvality a hodnocení se vztahuje zejména kapitola devět textové přílohy. Součástí zprávy je také informace o provedené úpravě vnitřních předpisů tak, aby byly v souladu s novelou Zákona o vysokých školách.

Zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

K zajišťování kvality vzdělávací činnosti jsou využívány ze strany školy rozličné podpůrné aktivity. Mezi něž patří zejména:

- hodnocení studijních programů,
- zpětná vazba členů akademické obce a absolventů školy,
- hodnocení kvalifikačních prací,
- vyhodnocování podmínek, průběhu a výsledků přijímacího řízení.

Prostřednictvím stanovených principů se instituce snaží o zajišťování kvality v oblasti vzdělávací činnosti. K těmto principům patří: jasně definované podmínky pro přijetí uchazečů ke studiu, postoupení nezbytných kompetencí v akreditovaných studijních programech a v neposlední řadě také transparentní a nestranné státní zkoušky.

Hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

Ze strany Technické univerzity probíhá každoročně hodnocení vlastní činnosti. Mimo to každý rok instituce vypracovává také zprávu o činnosti, jejíž podobu stanoví zákon. Dále škola zpracovává strategický záměr a jednou za pět let vytváří zprávu o vnitřním hodnocení kvality. Jejím zpracováním je pověřena Rada pro vnitřní hodnocení, která rovněž každoročně vypracovává dodatky k této zprávě, jež mají informovat o dosažených změnách v dané oblasti.

V daném roce se uskutečnilo jak vnější, tak vnitřní hodnocení. Při **vnějším** hodnocení byla posuzována kvalita vzdělávací činnosti instituce jako celku. Jeho výsledkem byla úspěšně proběhnutá akreditační řízení.

Vnitřní hodnocení bylo realizováno na celouniverzitní úrovni i úrovni jednotlivých fakult. Vnitřní hodnocení kvality výuky mělo formu elektronického anonymního hodnocení studentů. Sledována a vyhodnocována byla také činnost jednotlivých akademických pracovníků fakult. Prostřednictvím interního auditu, dále pravidelně se konajících zasedání vedení univerzity a vědecké rady a dalších

Zajišťování kvality a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací a tvůrčí činnosti je nezbytné pro další rozvoj instituce tak, aby došlo k posílení významu ve všech jí

realizovaných oblastech činností. Tento systém však musí být v souladu jak s vnitřními předpisy a normami, tak s platnou legislativou.

Proto, aby byly oba uvedené procesy plně funkční a aby byl zabezpečen jejich trvalý rozvoj, vytváří k tomu univerzita potřebné organizační i metodické podmínky. Systém zajišťování a hodnocení neprobíhá pouze ve vzdělávací oblasti, nýbrž je realizován rovněž u vědeckých a vývojových aktivit.

Orgány zabývající se systémem zajišťování kvality a hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a předmět jejich činností

Jedním ze samosprávných orgánů univerzity je **Rada pro vnitřní hodnocení**. Zejména do její gesce náleží činnost související se systémem zajišťování kvality a vnitřním hodnocení kvality.

Radu pro vnitřní hodnocení tvoří dvanáct členů, jejichž funkční období trvá po dobu čtyř let. Avšak čtyřem náhodně vybraným členům končí funkční období již po uplynutí dvou let. Předsedou je rektor, jenž řídí a svolává její zasedání. Rektor rovněž jmenuje ostatní členy rady. Na pozici místopředsedy může být jmenován pouze akademický pracovník, který je zároveň docentem či profesorem. Stálým členem je vždy i předseda akademického senátu. Součástí rady musí být také jeden ze studentů univerzity, jehož funkční období má délku pouze dva roky. Tatáž osoba může zastávat pozici člena rady nejvýše dvě po sobě jdoucí funkční období.

Zasedání rady, je vždy účasten také její tajemník, který však nepatří mezi členy. Výkonem funkce tajemníka pověří rektor vybraného zaměstnance, jenž následně vykonává administrativní a technické činnosti, nezbytné pro řádné fungování rady.

Jednání rady se uskutečňují podle potřeb univerzity, minimálně však dvakrát ročně. Každé z nich je veřejně přístupné, pouze ve stanovených případech může být neveřejné nebo mít pouze neveřejnou určitou část. Nadpoloviční většina všech členů rady je nezbytná, aby byla rada usnášeníschopná. K tomu, aby rada přijala usnesení, je potřebná dvoutřetinová většina přítomných členů. V nezbytných případech, nemohou-li se členové sejít osobně, je možné, aby se zasedání rady uskutečnilo formou elektronického hlasování.

Okruh činností rady pro vnitřní hodnocení je obdobný jako u rad ostatních veřejných vysokých škol. Mezi její hlavní aktivity patří:

- schvalování návrhů pravidel pro systém zajišťování kvality vnitřního hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností,
- řízení průběhu vnitřního hodnocení,
- vedení průběžných zpráv a následné zpracování zprávy o aktuálním stavu daného systému, v případě potřeby také zpracování dodatků k této zprávě aj.

Radě je také umožněno, vytvářet, v případě potřeby, pracovní skupiny a výbory. Členy těchto uskupení mohou být mimo zaměstnanců Technické univerzity také osoby působící mimo tuto organizaci, např. zaměstnanci jiné vysokoškolské instituce, zástupci státní správy apod.

3.1.5 Západočeská univerzita v Plzni

Západočeská univerzita v Plzni je veřejnou vysokou školou sídlící, jak je již z názvu patrné, v Plzeňském kraji. V současnosti ji tvoří devět fakult a dva vysokoškolské ústavy. Neboť se jedná o školu univerzitního typu, jsou zde uskutečňovány bakalářské, magisterské a doktorské studijní programy ve všech zákonem definovaných formách studia, tj. v podobě prezenční, distanční nebo kombinované.

Mimo to Západočeská univerzita v Plzi realizuje pro občany v rámci celoživotního vzdělávání různé kurzy, přednášky, ucelené vzdělávací programy a rovněž nabízí studium v rámci univerzity třetího věku. Po stránce vědecké škola věnuje velkou pozornost výzkumu a vývoji.

Pro účely zodpovězení výzkumných otázek a dosažení cíle práce byly v obsahové analýze využity tyto následující vnitřní předpisy a dokumenty Západočeské univerzity v Plzni:

1. „*Statut Západočeské univerzity v Plzni*“ představuje vnitřní předpis, jenž čítá dvacet devět stran textu, z nichž devět posledních jsou přílohy. Jeho obsah je členěn do jedenácti částí a padesáti čtyř článků. Zde je potřeba vyzdvihnout zejména články dvacet osm a dvacet devět, jež definují složení Rady pro vnitřní hodnocení a současně vymezují její působnost.

2. „*Jednací řád rady pro vnitřní hodnocení Západočeské univerzity v Plzni*“ tvoří tři strany textu členěných do sedmi článků a definuje způsob jednání rady.
3. „*Pravidla systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností Západočeské univerzity v Plzni*“ obsahují dvacet pět stran textu, členěného do tří částí a osmdesáti šesti článků. Mimo to je text rozdělen dále do jednotlivých hlav (značených římskými číslicemi), dílů a oddílů. Jeho cílem je vymezit a definovat působnost, pravomoci a povinnosti všech, kteří se na systému zajišťování kvality a vnitřního hodnocení jakkoli podílejí. Oba uvedené procesy jsou nezbytné k tomu, aby mohla univerzita řádně naplňovat své poslání. Předpis také stanoví povinnost tento systém udržovat a dále zlepšovat.
4. „*Výroční zpráva o činnosti Západočeské univerzity v Plzni za rok 2016*“ čítá v celkovém rozsahu sto sedmdesát devět stran. Zpráva však nemá statut vnitřního dokumentu a shrnuje všechny realizované aktivity univerzity u klíčových kategorií v daném roce. Její součástí je hlavní část a textová a tabulková příloha. Systém zajištění kvality a vnitřního hodnocení vzdělávací a tvůrčí činnosti je obsažena zejména v kapitole devět textové přílohy.

Prvky, které společně tvoří **podpůrný mechanismus pro zajišťování kvality a vnitřního hodnocení** vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností na Západočeské univerzitě v Plzni jsou tyto následující:

- vnitřní předpisy a normy,
- procesní řízení,
- vnitřní kontrolní systém,
- systém řízení rizik,
- finanční, personální a informační zdroje.

Zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

V oblasti vzdělávací činnosti je zaměřena pozornost zejména studijní programy a jejich organizační zabezpečení. Za zajištění kvality konkrétního studijního předmětu, jako součásti určitého studijního programu, odpovídá „*garantující katedra*“, která je stanovena z rozhodnutí Akreditační komise univerzity.

System zajišťování kvality tvůrčí činnosti zahrnuje několik oblastí. Mezi něž patří například:

- projektová činnost,
- vnitřní grantový systém,
- vydavatelská činnost,
- spolupráce s praxí.

Univerzita vyhodnocuje a zajišťuje kvalitu rovněž u souvisejících činností a doplňkové činnosti. Souvisejícími činnostmi jsou takové činnosti, administrativní, technické aj. povahy, které mají podpořit ostatní, univerzitou realizované, činnosti. Jsou vykonávány za účelem předání informací a poskytnutí služeb pro osoby z řad uchazečů či studentů. Realizování doplňkové činnosti je možné pouze v souladu s posláním instituce a za splnění předpokladu, že nedojde k ohrožení vzdělávací a tvůrčí činnosti.

Hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

Minimálně jednou za pět let uskutečňuje škola **komplexní hodnocení kvality**, jež řídí Rada pro vnitřní hodnocení a které je uskutečňováno týmem hodnotitelů. Po ukončení procesu je vyhotovena závěrečná zpráva o vnitřním hodnocení. Její součástí jsou rovněž případná opatření, jež mají vést k nápravě a odstranění nedostatků. Výsledky šetření se promítají do strategických plánů instituce.

Vnější hodnocení univerzity může být uskutečněno dvěma možnými způsoby. V případech, jež stanovuje příslušný zákon, provádí vnější hodnocení Národní akreditační úřad pro vysoké školství. Rozhodne-li rektor a po následném projednání s Radou pro vnitřní hodnocení může také univerzita sama zajistit vnější hodnocení u uznávané hodnotící agentury. V takovém případě je však šetření hrazeno z vlastních prostředků instituce.

V roce 2016 bylo realizováno prvotní zkušební komplexní vnitřní hodnocení kvality. Šetření bylo provedeno na celouniverzitní úrovni a dále u vybraných organizačních součástí. Na jeho základě byl zpracován hodnotící rámec a vytvořen „*Akční plán zlepšování*“. Jednou z dalších klíčových aktivit pro univerzitu je získávání zpětné vazby od studentů prostřednictvím elektronického dotazníkového šetření. Studentské hodnocení

kvality výuky je uskutečňováno pravidelně. Probíhá na konci každého semestru. Návratnost dotazníků se pohybuje, alespoň v uvedeném roce, okolo 20 %. Mimo to provádí každá z organizačních součástí také doplňující vlastní evaluaci výuky. Naopak vnější hodnocení univerzity, prostřednictvím hodnotící agentury, nebylo v daném roce realizováno.

Orgány zabývající se systémem zajišťování kvality a hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a předmět jejich činnosti

Samosprávným orgánem zabývajícím se systémem zajišťování kvality a hodnocení je na dané instituci zejména **Rada pro vnitřní hodnocení**

Tu tvoří dvanáct členů. Jejím předsedou je rektor, který také jmenuje ostatní členy na funkční období v délce šesti let. Pozici místopředsedy může zastávat pouze ten z akademických pracovníků, který je současně docentem či profesorem. Členem rady je vždy také některý student školy a předseda akademického senátu.

Do její působnosti patří zejména tyto následující **činnosti**:

- schvalování návrhů pravidel systémů zajišťování kvality a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností,
- řízení průběh vnitřního hodnocení,
- vedení průběžných záznamů o vnitřním hodnocení a vypracovávání zpráv o tomto procesu
- schvalování studijních programů či záměrů k předložení žádosti o akreditaci, jejího prodloužení či rozšíření.

Zasedání rady pro vnitřní hodnocení jsou neveřejná a konají se dle potřeb instituce. V jednom akademickém roce se však musí uskutečnit alespoň dvě jednání. Ta řídí rektor z pozice předsedy rady a není-li to možné, může být vedením pověřen jiný z členů. Prvotním bodem je schválení programu jednání, z něhož pořizuje tajemník, a v případě jeho nepřítomnosti jiná pověřená osoba, zápis. Nadpoloviční většina všech členů rady je nezbytná, aby byla rada usnášeníschopná. K tomu, aby rada přijala usnesení, je potřebná dvoutřetinová většina přítomných členů. V nezbytných případech může rada přijmout

usnesení také tzv. „na dálku“, kdy jsou využity prostředky, které umožňují tento způsob komunikace členů rady.

3.1.6 Metropolitní univerzita v Praze, o.p.s.

Metropolitní univerzita v Praze, o.p.s. (dále jen „Metropolitní univerzita“) představuje jednu ze tří soukromých vysokých škol, které jsou univerzitního typu. Může tedy kromě bakalářských a magisterských studijních programů uskutečňovat také doktorské studijní programy. Mimo to dále realizuje programy celoživotního vzdělávání či rigorózní řízení.

Pro účely zodpovězení výzkumných otázek a dosažení cíle práce byly v obsahové analýze využity tyto následující vnitřní předpisy a dokumenty Metropolitní univerzity v Praze, o.p.s.:

1. „*Statut Metropolitní univerzity v Praze, o.p.s.*“ čítá celkem dvacet jedna stran, text je členěn do deseti částí, značených římskými číslicemi, z nichž každou tvoří ustanovení jednotlivých článků. Těch je v součtu čtyřicet devět. Zde je potřeba vyzdvihnout zejména Část III „*Orgány Metropolitní univerzity*“, která v článku dvacet, respektive dvacet jedna definuje postavení prorektorů v organizační struktuře školy, zejména pak **prorektora pro kvalitu a rozvoj** a okruh jeho agendy. A dále v článku dvacet sedm specifikuje roli **Rady pro vnitřní hodnocení**.
2. „*Pravidla systému zajišťování kvality*“ jsou tvořena pěti stranami textu rozčleněných do tří částí, značených opět římskými číslicemi, a dále rozdělených ještě do jednotlivých článků, kterých je sedm. Tento dokument navazuje na článek dvacet sedm Statutu a dále podrobněji specifikuje postavení Rady pro vnitřní hodnocení na akademické půdě Metropolitní univerzity, její organizační uspořádání, rozsah pravomocí, oblast rozhodovací pravomoci a předmět činnosti.
3. „*Rozhodnutí rektora č. 14/2017 o systému vnitřního hodnocení MUP*“ ve třech stranách textu, členěného do jednotlivých tematicky zaměřených bodů a podbodů, definuje systém vnitřního hodnocení, jeho hlavní nástroje, procesy a okruhy činností, které bude tento systém sledovat a vyhodnocovat jejich dodržování. Na rozdíl od předchozích předpisů je orientován směrem do budoucnosti, neboť na základě uvedeného systému hodnocení již mají vznikat sebehodnotící zprávy univerzity v letech 2019 a 2020.

4. *Výroční zpráva o činnosti za rok 2016* - obsahuje sto třicet osm stran textu. Systému kvality a vnitřního hodnocení jsou věnovány stránky sedmdesát a sedmdesát jedna.

Jak Statut, tak „*Pravidla systému zajišťování kvality*“ jsou, jakožto vnitřní předpisy, obecně závazné pro všechny členy akademické obce, zaměstnance školy a též pro všechny účastníky dalších vzdělávacích aktivit. Oproti tomu je poslední uvedený dokument, tj. rozhodnutí rektora, obecně závazný pouze pro všechny členy akademické obce školy.

Zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

Ve vnitřních předpisech není obsažena přesná specifikace popisu, jakým způsobem či na základě jakých nástrojů či procesů škola zajišťuje kvalitu jí realizovaných činností. Vnitřní předpis zaměřený na systém zajištění kvality obsahuje pouze ustanovení týkající se Rady vnitřního hodnocení a okruhu jejích činností.

Hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

Systém hodnocení kvality sleduje naplňování standardů v následujících oblastech:

- vzdělávací činnosti,
- tvůrčí činnosti,
- činností souvisejících se vzdělávací a tvůrčí činností,
- personálního zabezpečení studijních programů.

V systému hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností je pro univerzitu podstatné, pro další možný rozvoj, získání relevantních údajů ze dvou oblastí. A to ze strany studentů, kteří prostřednictvím studentské ankety, vyjadřují svůj názor jednak na výuku, ale také na funkčnost a úroveň služeb této instituce, a rovněž z oblasti kvantifikovatelných údajů o pedagogické činnosti jednotlivých akademických pracovníků v pracovním poměru. Zde je sledován zejména objem přímé výuky, počet vedených kvalifikačních prací a také publikační výkon a tvůrčí činnost.

V průběhu roku 2016 prováděla Metropolitní univerzita pravidelné hodnocení akademických činností. Tento souhrnný pojem v sobě skrývá jak pedagogickou, tak vědecko-výzkumnou a další odbornou činnost akademických pracovníků univerzity. Na

základě výsledků tohoto hodnocení byla přijata opatření, která mají za cíl zvýšení výkonnosti v určitých sledovaných ukazatelích.

Orgány zabývající se systémem zajišťování kvality a hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a předmět jejich činnosti

Pro oblast kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících dalších činností a současně také vnitřního hodnocení jsou na Metropolitní univerzitě stěžejní zejména dva z jejich deseti akademických orgánů školy. A to prorektor pro kvalitu a rozvoj a rada pro vnitřní hodnocení.

Prorektora pro kvalitu a rozvoj, stejně jako ostatní prorektory, po projednání s ředitelem jmenuje a odvolává rektor školy. Po dobu čtyř let trvá jedno funkční období každého z prorektorů s tím, že na tuto pozici mohou být jmenováni opakovaně bez omezení. To, co představuje hlavní náplň činnosti prorektora pro kvalitu a rozvoje je, že odpovídá za kvalitu vzdělávacích aktivit v rámci celé univerzity, včetně jejich univerzitních středisek v Plzni, Liberci a Hradci Králové. Další oblastí, která spadá do jeho gesce, je zavádění standardů kvality, akreditace studijních programů, vnitřního hodnocení a celkový rozvoj univerzity po stránce akademické. Samozřejmě je také jeho úzká spolupráce s radou pro vnitřní hodnocení.

Je to právě rada pro vnitřní hodnocení, jenž má na univerzitě postavení **garanta systému vnitřního hodnocení kvality**. Mimo to také provádí dohled na kvalitu pedagogické a tvůrčí činnosti.

Rada má celkem dvanáct členů, jejím předsedou je rektor univerzity a nedojde-li k neočekávaným situacím, zasedá obvykle čtyřikrát v průběhu roku. Přesný rozvrh těchto zasedání definuje její předseda tak, aby byla v souladu s harmonogramem akademického roku. Je však možné, vyžaduje-li to daná situace, svolat také mimořádné zasedání rady i mimo plánovaný rozpis. Usnášení schopná je pouze v případě, je-li přítomna nadpoloviční většina jejích členů, tj. sedm a více.

Z řad svých členů může také ustanovit jak stálé, tak dočasné pracovní skupiny, jež se zabývají problematikou vnitřního hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejícími činnostmi z určitého, jim vymezeného, úhlu pohledu.

V souladu s příslušnými předpisy jsou definovány kompetence a rámec odpovídajících činností Rady pro vnitřní hodnocení. Mezi tyto, dá se říci nejdůležitější, **činnosti** patří:

- řízení procesu a průběhu vnitřního hodnocení,
- zpracování zprávy a případných dodatků o vnitřním hodnocení,
- pokud je to třeba, navrhuje opatření ve věcech kvality vzdělávací a tvůrčí činnosti,
- navrhuje standardy a postupy v oblasti vnitřního hodnocení kvality rektorovi univerzity, ověřuje, zda dochází k jejich naplňování,
- hodnotí, zda dochází k realizaci opatření, jež mají vést k nápravě zjištěných nedostatků a zda jsou tato přijatá opatření vhodná a účelná
- podílí se na dalších činnostech souvisejících také s akreditací studijních programů.

3.1.7 Škoda auto vysoká škola o.p.s.

Škoda auto vysoká škola o.p.s. (dále jen „Škoda auto vysoká škola“) se odlišuje od všech ostatních veřejných a soukromých vysokých škol, neboť jako jediná byla založena nadnárodní společností, a to konkrétně ŠKODA AUTO, v roce 2000. S uvedenou společností má shodné také místo sídla, kterým je město Mladá Boleslav. Škola uskutečňuje jak bakalářské, tak magisterské studijní programy. Mimo to také realizuje MBA program, jakožto program celoživotního vzdělávání, orientovaný do oblasti automobilového průmyslu.

Pro účely zodpovězení výzkumných otázek a dosažení cíle práce byly v obsahové analýze využity tyto následující vnitřní předpisy a dokumenty Škoda auto vysoká škola o.p.s.:

1. „*Statut Škoda auto vysoká škola o.p.s.*“, jenž tvoří dvacet tři stran textu, z nichž dvě poslední jsou přílohy. Rozdělen je do deseti hlavních částí a dvaceti devíti jednotlivých článků. Důležitá jsou zejména vzhledem ke zkoumané problematice ustanovení článku tři a šest v druhé části. První z nich, článek tři, definuje **správní a akademické orgány** školy.
2. „*Jednací řád rady pro vnitřní hodnocení*“ je obsažen na třech stranách textu, členěného do čtyř článků a definuje posloupnosti a návaznosti jednotlivých kroků rady při projednávání záležitostí, které spadají do její gesce.

3. „*Pravidla systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností Škoda auto vysoké školy o.p.s.*“, který obsahuje celkem osm stran textu, rozděleného do čtyř částí a patnácti článků. Dokument shrnuje důvody, pro které se na škole uskutečňují procesy zajišťování kvality a vnitřního hodnocení kvality, vymezuje legislativní rámec, který ovlivňuje jejich podobu a náležitosti a specifikuje úkony, jež jsou jejich součástí a které s nimi nezbytně souvisí. Také konkretizuje jak veškeré dokumenty, o které se instituce opírá při realizaci vnitřního hodnocení, tak náležitosti, které vytvořené písemnosti o daných procesech musí obsahovat.
4. „*Výroční zpráva o činnosti za rok 2016*“ má celkem šedesát tři stran, čtrnáct kapitol a k nim náležející podkapitoly. Zde je třeba vyzdvihnout zejména kapitolu dvanáct, která na stránkách 53–57 shrnuje popis činností Škody auto vysoké školy v systému zajišťování kvality a hodnocení provedených v daném roce.

System zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

System zajišťování kvality je nastaven tak, aby docházelo k naplňování definovaných standardů v realizovaných činnostech, a to v souladu se strategickými předpisy instituce. Jeho součástí jsou veškeré činnosti vedoucí ke zvyšování této kvality a zároveň též případná preventivní či nápravná opatření.

Hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

System vnitřní evaluace kvality realizovaných studijních programů je v této instituci nastaven tak, aby byl v souladu jak se strukturou doporučení a vodítek materiálu ENQUA, tak rovněž s novelou Zákona o vysokých školách. Do systému vnitřní evaluace jsou zapojeni také studenti, a to dvěma různými způsoby. Prvním z nich je účast na studentské anketě, druhým způsobem je případná účast na pravidelném zasedání vedení školy se zástupci studentské unie.

Podobu **systemu zajišťování kvality a vnitřního hodnocení kvality** vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností definují vnitřní předpisy instituce, ale také standardy a postupy běžné ve vysokoškolském sektoru jak na národní, tak mezinárodní úrovni. K jejich

zajišťování využívá také vysoká škola spolupráce dalších subjektů v podobě státních orgánů a jiných významných soukromých organizací či sdružení, působících jak v České republice, tak v zahraničí.

Orgány zabývající se systémem zajišťování kvality a hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a předmět jejich činnosti

Organizační strukturu instituce tvoří správní a akademické orgány. Součástí akademických je rovněž **Rada pro vnitřní hodnocení**.

Základní informace o jejím složení, kompetencích a o okruhu činností jsou specifikovány příslušným vnitřním předpisem. Jsou však obdobné jako u Rady pro vnitřní hodnocení působící na Metropolitní univerzitě v Praze. Rada pro vnitřní hodnocení je tvořena devíti členy, její předsedou je rektor. Na pozici místopředsedy může rektor jmenovat pouze ty akademické pracovníky školy, kteří jsou profesory nebo docenty. Členem rady je vždy také předseda akademického senátu. Ostatní členy rady jmenuje a odvolává, podle příslušných předpisů, rovněž rektor.

Realizací dvou důležitých okruhů **činností**, jimiž jsou jak projednávání konceptů nově připravovaných studijních programů a případných návrhů na změny, rozšíření či prodloužení doby platnosti u stávajících studijních programů, tak projednávání záměrů o předložení žádosti o institucionální akreditaci pro oblast / oblasti vzdělávání a její případné rozšíření pro další oblast, plní tato rada také úlohu **vnitřního akreditačního orgánu**.

Zasedání rady iniciuje rektor a odvíjí se od potřeb školy, v každém roce se však musí uskutečnit minimálně alespoň jedno. Povinností členů rady je vždy se tohoto jednání zúčastnit. K usnesení je vyžadována nadpoloviční většina hlasů, tj. min. pět. Rektor je povinen řídit se usnesením, jenž rada přijala.

3.1.8 Vysoká škola Karla Engliše, a.s.

Vysoká škola Karla Engliše, a. s. (dále jen Vysoká škola Karla Engliše) je jednou ze soukromých vysokých škol neuniverzitního typu. Byla založena v roce 2001 a sídlí v Brně. Je tvořena pěti ústavů a nabízí bakalářské studium ve čtyřech studijních oborech. Všechny čtyři je možné studovat v prezenční formě, vybrané z nich také ve formě kombinované.

Pro účely zodpovězení výzkumných otázek a dosažení cíle práce byly v obsahové analýze využity tyto následující vnitřní předpisy a dokumenty Vysoké školy Karla Engliš, a.s.:

1. „*Statut Vysoké školy Karla Engliš, a. s.*“, jenž obsahuje celkem devět stran textu, rozdělené na jednotlivé články, kterých je v souhrnu dvacet čtyři a jsou značeny římskými číslicemi. Podstatný je, pro tuto práci, zejména článek deset, který definuje pozici a roli **Rady vnitřního hodnocení** v dané instituci.
2. „*Směrnice o vnitřním hodnocení*“ je zpracována do textu v délce čtyř stran, rozděleného do třinácti článků. Hlavním účelem dokumentu je detailně specifikovat průběh procesu vnitřního hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností, povinnosti a nezbytné související činnosti všech zainteresovaných osob na tomto procesu, dobu, za kterou se hodnocení provádí, jeho případné formy a náležitosti, vymezení okruhu možných hodnotitelů a také návaznost na činnost Rady pro vnitřní hodnocení.
3. „*Shrnutí výsledků evaluace za roky 2006–2017*“ přináší, jak je i z názvu patrné, sumarizaci zjištěných výsledků evaluace, kterou škola provádí průběžně od roku 2009 do současnosti. Poslední šetření, jehož výsledky dokument poskytuje, je za akademický rok 2016/2017.
4. „*Výroční zpráva o činnosti za rok 2016*“ čítá celkem čtyřicet dva stran textu, členěného do jedenácti kapitol a následných podkapitol. K systému zajištění kvality a hodnocení se vztahuje zejména kapitola devět, obsažená na stránkách 31–32, jež nese název „Zajišťování kvality a hodnocení realizovaných činností“.

Zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

Ve vnitřních předpisech není obsažena přesná specifikace popisu, jakým způsobem či na základě jakých nástrojů či procesů škola zajišťuje kvalitu jí realizovaných činností. Jejich součástí je pouze informace, že důležitým prvkem při sledování kvality je hodnocení studia ze strany studentů této instituce, kteří mohou vyjádřit svůj názor na kvalitu jimi studovaných předmětů v anonymní anketě, a dále z pohledu absolventů a zaměstnavatelů.

Hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

V průběhu **procesu hodnocení** je sledováno zejména to, zda ze strany školy dochází k řádnému plnění požadavků a standardů v oblasti vnitřního hodnocení, které ji stanoví jak příslušné právní předpisy, tak oprávněné orgány. Dále jsou blíže specifikovány jednotlivé ukazatele, na které je při provádění vnitřního hodnocení kladen velký důraz. Míra jejich plnění má totiž vypovídací hodnotu o celkové kvalitě poskytované vzdělávací činnosti školy.

V rámci evaluace škola zjišťuje zpětnou vazbu od absolventů, kteří již úspěšně dokončili své studium na Vysoké škole Karla Engliš. Prostřednictvím elektronické pošty jsou absolventům rozesílány dotazníky, které mají škole poskytnout informace zejména o dvou **hlavních oblastech**. A to:

1. celkové zpětné hodnocení studia na škole,
2. možnost následného uplatnění absolventů na trhu práce po dokončení studia.

Získaná data mají pro školu hlavně informativní charakter, neboť návratnost vyplněných dotazníků není stoprocentní, ale pohybuje se v rozmezí 50–70 % v jednotlivých letech.

Škola průběžně vytváří **systém vnitřního hodnocení** zaměřený na sledování a hodnocení vykonávaných činností, zejména na činnosti vzdělávací. Vnitřní systém hodnocení je založen na pravidelném hodnocení kvality, které se odehrává na třech definovaných úrovních:

- Na úrovni ústavů, kdy je hodnocen obsah výuky, jejích metod apod.
- Na úrovni akademické rady, která provádí hodnocení v intervalu 1x ročně, zaměřuje se zejména na posouzení návaznosti a vhodnosti struktury předmětů, ale také vyhodnocuje studijní neúspěšnost.
- A konečně opět na úrovni akademické rady, kdy však dochází k hodnocení komplexně všech studijních programů, pro něž škola získala akreditaci, dále jsou posuzovány počty uchazečů, studentů, zájem o absolventy ze strany zaměstnavatelů, aj. Také se ale zabývá případnými návrhy na změnu či žádostmi o akreditaci.

Mimo tříступňovou úroveň stojí ještě **poradní orgán** rektora, v neměnném složení, který doplňuje výše uvedené hodnocení akademické rady.

Součástí systému pravidelného **vnitřního hodnocení** je rovněž hodnocení daných ústavů a pedagogů. Ten pokrývá několik oblastí, důraz je kladen zejména na hodnocení výuky a s ní související pedagogickou činností. Vždy po skončení každého semestru a celého akademického roku dochází k vyhodnocení evaluace a na základě zjištěných výsledků instituce plánuje své další aktivity ve vzdělávací činnosti, zejména co se týče další spolupráce s jednotlivými akademickými pracovníky.

Orgány zabývající se systémem zajišťování kvality a hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a předmět jejich činnosti

Orgánem zabývajícím se systémem zajišťování kvality a hodnocení v této instituci je zejména **Rada vnitřního hodnocení**.

Tu tvoří celkem patnáct členů. Předsedou rady je rektor, místopředsedou některý z akademických pracovníků, jehož jmenuje a odvolává rektor. Aby se však mohl stát akademický pracovník školy místopředsedou rady, musí kromě jmenování rektorem splnit ještě jednu podmínku – být profesorem či docentem. Jejím dalším členem je také vždy předseda Akademického senátu. Zbývajících dvanáct členů rady jmenuje rektor na dobu 6 let, po kterou trvá jejich funkční období. Pokud některý z členů přestane být akademickým pracovníkem školy, jeho členství v radě zaniká. Obdobný postup je u studentů, kdy jejich členství v radě končí ukončením studia na škole.

Okruh činností Rady pro vnitřní hodnocení:

- schvaluje návrh pravidel systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností,
- řídí průběh vnitřního hodnocení kvality,
- jednou za pět let vypracovává zprávu o vnitřním hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností, každý rok pak zpracovává dodatky ke zprávě,
- vede průběžné záznamy o vnitřním hodnocení kvality,
- sleduje, zda dochází k plnění případných nápravných opatření a vykonává další

3.1.9 Vysoká škola aplikované psychologie, s.r.o.

Vysoká škola aplikované psychologie, s.r.o. (dále jen Vysoká škola aplikované psychologie) je soukromou vysokou školou neuniverzitního typu, jenž sídlí ve středočeském kraji. Konkrétně v Terezíně. V současné době je zde možné studium pouze v rámci jediného akreditovaného bakalářského studijního programu a to buď v denní prezenční formě, nebo ve formě kombinované.

Pro účely zodpovězení výzkumných otázek a dosažení cíle práce byly v obsahové analýze využity tyto následující vnitřní předpisy a dokumenty Vysoké školy aplikované psychologie, s.r.o.:

1. „*Statut Vysoké školy aplikované psychologie, s.r.o.*“, který však nemá vytvořený hypertextový odkaz, a není tak možné seznámit se s ním po obsahové stránce a zjistit, zda a případně jaká ustanovení ohledně problematiky zajišťování kvality a hodnocení vzdělávací činnosti jsou v něm obsažena.
2. „*Výroční zpráva o činnosti za rok 2016*“ je tvořena třiceti sedmi stranami textu, rozčleněného do dvanácti tematických částí či bodů. Ke **kvalitě a hodnocení** vzdělávací činnosti se vztahují zejména stránky 5–6, které náleží k úvodní části a týkají se **evaluace** a dále stránky 31–33, jež patří k deváté části dokumentu a obsahují ustanovení ohledně zajišťování kvality a hodnocení realizovaných činností touto školou.
3. „*Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti Vysoké školy aplikované psychologie na období 2016-2020*“ čítá celkem patnáct stran textu, jež je členěný do tematických okruhů. Každý z těchto okruhů představuje jeden z prioritních cílů školy, z nichž mezi prvními je ustanovení věnované tématu kvality. A to konkrétně na stránkách 6–7.
4. „*Plán realizace strategického záměru vzdělávací a tvůrčí činnosti VŠAPs*“ je sumarizován do patnácti stran textu, děleného do sedmi prioritních cílů. Prvním z nich, který je obsažen na stránkách 4–6, je ustanovení o zajištění kvality. Skutečnosti zde obsažené vycházejí a navazují do velké míry na informace z Dlouhodobého záměru.

Zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

Nejen při výuce klade instituce důraz na následnou využitelnost získaných znalostí a dovedností v praxi. Mimo to dále zdůrazňuje požadavky na kvalitu a to, jak vzdělávací, tvůrčí činnosti a dalších s nimi souvisejících činností, tak v procesu celkového řízení instituce. **System kvality** je nastaven tak, aby veškeré s ním související procesy a činnosti tvořily dohromady logicky uspořádaný celek. Neméně důležitým prvkem je též evaluace vzdělávací činnosti.

Instituce má definovány základní prvky, které se podílí na zajišťování kvality výuky. Mezi ně patří například struktura výuky, která je vystavěna tak, aby dokázala pružně reagovat na nové poznatky a současně také požadavky a potřeby trhu práce tak, aby absolventi dokázali po ukončení studia najít vhodné uplatnění. Další prvek představuje kvalitní pedagogický sbor, jehož neodmyslitelnou součástí jsou rovněž odborníci z praxe. Důležité je i propojení a navázání spolupráce s jinými, nejen českými, vzdělávacími institucemi s cílem výměny jak studentů, tak pedagogů mezi Vysokou školou aplikované psychologie a uvedenými organizacemi. Na zajišťování kvality vzdělávací činnosti vyčlení škola adekvátní finanční prostředky.

Prioritou pro školu je snaha o **zajištění kvality** kvalifikačních prací studentů pomocí nastavených interních pravidel, sumarizovaných ve vnitřním dokumentu školy pod názvem „*Směrnice k závěrečným pracím na Vysoké škole aplikované psychologie*“. Tato směrnice definuje formální a věcné požadavky, jež musí splnit každá kvalifikační práce, která byla přijata k obhajobě.

Instituce se zavazuje i nadále pokračovat ve svých snahách o zajišťování kvality jejích činností a v implementaci legislativních opatření, vyplývajících zejména z novely zákona o vysokých školách. Důležitou roli v tomto procesu bude i nadále hrát Rada pro vnitřní hodnocení kvality, jejíž pozor bude v roce 2018 směřovat zejména na prohlubování kvality školy jako celku. Značná míra pozornosti bude věnována také zvyšování úrovně odbornosti absolventů, a to za pomoci jak prováděné analýzy kvalifikačních závěrečných prací a jejich hodnocení, tak důslednější kontrolou těchto prací prostřednictvím antiplagiátorského programu.

V neposlední řadě se škola v oblasti zajišťování kvality zaměří také na kombinovanou formu výuky. V roce 2018 dojde k vyhodnocení dosud získaných poznatků a současně

s tím se případně uskuteční další analýzy, tak aby bylo možné posoudit celkový stav kvality a relevance této formy výuky. Po identifikaci zásadních problémů při této formě výuky budou hledány možné způsoby k jejich odstranění.

Hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

Již od počátku svého vzniku zde probíhá průběžná systematická evaluace výuky a také vyučujících. Evaluace vyučujících má formu jednak strukturovaných anonymních dotazníků realizovaných na konci každého semestru a za druhé také podobu neformální diskuze se studenty školy. Se zjištěnými výsledky z obou uvedených evaluačních aktivit je ze strany vedení a také Rady pro vnitřní hodnocení dále pracováno a popřípadě jsou následně přijata konkrétní opatření k nápravě.

Rada pro vnitřní hodnocení, po své ustanovující schůzi, následně stanovila **dva základní typy hodnocení**, která budou v následujících letech uskutečňována. A sice, **subjektivní**, mezi které se řadí spokojenost ze strany studentů, kvalita studentů a také absolventů a **objektivní**, jehož základním ukazatelem, který bude ze strany instituce sledován, je uplatnění absolventů školy na trhu práce. **Evaluační systém** by měl reflektovat celý studijní proces od přijímacího řízení, hodnotící metody, průběžné výsledky studentů při studiu, úroveň kvalifikačních prací až pro propojitelnost studia a nabytých znalostí a dovedností s praxí.

Orgány zabývající se systémem zajišťování kvality a hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a předmět jejich činnosti

V roce 2016 zahájila činnost **Rada pro vnitřní hodnocení**, jež by měla svou roli začít řádně plnit od roku 2017. Jejími hlavními úkoly je příprava potřebných materiálů pro vypracování žádostí o udělení akreditace dalších školou připravovaných studijních programů v následujících letech, vytvoření funkčního evaluačního systému a určení standardů kvality. Obecná specifikace **činnosti** rady je uvedena pouze ve výroční zprávě, další doplňující dokumenty na internetových stránkách instituce bohužel k dohledání, na rozdíl například od Metropolitní univerzity v Praze, nejsou.

3.1.10 Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú.

Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú. (dále jen Vysoká škola evropských a regionálních studií) je soukromou neuniverzitní vysokou školou se sídlem v Českých Budějovicích, která byla založena v roce 2001. Mimo hlavního sídla má také pobočku v Příbrami. V současnosti má škola akreditovány dva bakalářské studijní programy, které umožňuje studovat buď v prezenční, nebo kombinované formě studia.

Pro účely zodpovězení výzkumných otázek a dosažení cíle práce byly v obsahové analýze využity tyto následující vnitřní předpisy a dokumenty Vysoké školy evropských a regionálních studií, z.ú.:

1. „*Statut Vysoké školy evropských a regionálních studií, z.ú.*“, jenž čítá celkem dvacet stran textu, rozděleného dále do jedenácti tematických částí a třiceti pěti článků. Pro účely této práce je rozhodná zejména část sedmá, článek 28, který pojednává o hodnocení činnosti školy, jeho obsahu a formě.
2. „*Směrnice zajišťování kvality a vnitřního hodnocení kvality Vysoké školy evropských a regionálních studií*“ je tvořena čtyřmi stranami textu, členěného do devíti článků. Prvotním cílem dokumentu je, obdobně jako například u směrnice Vysoké školy Karla Engliše, a.s., zejména definovat pravidla systému zajišťování kvality a vnitřního hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností instituce, jejich principy, vymezit legislativní rámec, vytyčit další nezbytné činnosti a také podklady, jež budou součástí tohoto procesu.
3. „*Výroční zpráva o činnosti Vysoké školy evropských a regionálních studií, z.ú. za rok 2016*“ obsahuje třicet tři stran textu, členěného do dvanácti kapitol, přičemž součástí druhé z nich je ještě šest podkapitol. Systému zajišťování kvality a hodnocení jsou věnovány stránky 28–29, tj. kapitola deset,

Zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

Systém zajišťování kvality je ze strany instituce realizován tak, aby byl umožněn a podpořen další rozvoj jak organizace jako celku, tak také jednotlivých studijních programů a docházelo přitom zároveň k naplňování standardů, jež má škola nastaveny pro své činnosti.

Hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností

Jednou z prioritních činností v této oblasti je realizace studentského hodnocení výuky a fungování školy jako celku. Získávání údajů od studentů je ošetřeno tak, aby byl celý proces v maximální možné míře anonymní. I přesto se však vedení této organizace potýká s nižší účastí studentů, která se v průměru pohybuje standardně okolo 40 %. Zjištěné výsledky jsou následně dále projednávány.

Vedle toho je od roku 2009 uskutečňováno také periodické hodnocení pedagogických pracovníků. Realizováno je pravidelně až do současnosti ze strany vedení školy dle příslušné směrnice. Každý z akademických pracovníků má v rámci plánu osobního rozvoje definovány úkoly, které mají vést k jeho dalšímu profesnímu rozvoji a tím tak přispívat celkově ke zvyšování kvality pedagogického procesu. Plnění úkolů je sledováno a vyhodnocováno. Pozornost je však věnována také hodnocení obsahu výuky, její metodice a obsahové návaznosti jednotlivých předmětů.

Zajišťování kvality a vnitřní hodnocení je podstatné pro to, aby škola mohla plnit své poslání ve shodě jak s českými, tak evropskými standardy v této oblasti.

Orgány zabývající se systémem zajišťování kvality a hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a předmět jejich činností

Zprávu o vnitřním hodnocení projednává jeden z akademických orgánů instituce. A tím je **Akademická rada**. Tu tvoří pohyblivý počet členů, jenž může být v rozmezí 16–21. Jednotlivé členy jmenuje, po vyslovení přechodného souhlasu ze strany ředitele školy, rektor, jenž je zároveň jejím předsedou. Délka funkčního období členů rady je tři roky.

Souhrnné výsledky **vnitřního hodnocení kvality však** projedná **Kolegium rektora**, případně **Správní rada** a **Akademická rada**. Na jejich základě jsou následně formulovány a aktualizovány případná opatření, jež mají vést ke zvýšení kvality ve třech stanovených oblastech zabezpečování výuky. A to: pedagogické, obsahové a organizačně-materiálně-technické. Všechny uvedené činnosti jsou realizovány jak v hlavním sídle školy, tak v pobočce v Příbrami. Osobou odpovědnou za řízení jednotlivých dílčích částí hodnotícího procesu je od roku 2011 prorektor pro vědu, výzkum a rozvoj.

3.2 Shrnutí získaných údajů

Ve vnitřních dokumentech Metropolitní univerzity v Praze, o.p.s. a Vysoké školy Karla Engliše, a.s. je věnována pozornost výhradně systému hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a Radě pro vnitřní hodnocení, jenž představuje základní řídicí orgán tohoto systému. Zbývající vysokoškolské instituce mají ve svých předpisech zapracovaný jak systém zajišťování kvality, tak hodnocení kvality. Často jsou oba systémy upravovány společně. Avšak některá ustanovení vnitřních předpisů či dokumentů jsou věnována každému systému individuálně. V určitých oblastech slouží hodnocení jako nástroj pro zajišťování kvality. Vnějšímu hodnocení ať ze strany Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství, tak prostřednictvím uznávané hodnotící agentury je věnováno několik ustanovení daných dokumentů.

Mimo vedení škol a akademických pracovníků se na systému zajišťování kvality a hodnocení podílejí také další subjekty v podobě studentů, absolventů a osob činných mimo tyto vzdělávací instituce. Těmi nejčastěji jsou: zaměstnavatelé, různá oborová sdružení nebo orgány státní správy.

K zajištění kvality a vnitřního hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností jsou nejčastěji využívány tyto následující činnosti a procesy::

- hodnocení studijních programů / obsahu výuky,
- hodnotící rozhovory,
- anonymní dotazníkové šetření,
- komplexní šetření,
- hodnocení uplatnění absolventů,
- hodnocení rozvoje zaměstnanců a plnění plánu,
- software na odhalování plagiátů,
- hodnocení vyučujících,
- hodnocení kvalifikačních prací,
- hodnocení podmínek, průběhu a výsledků přijímacích řízení,
- hodnocení akademických činností (vč. vědecko-výzkumné činnosti),
- evaluace vzdělávacích činností.

Orgánem, zabývajícím se problematikou hodnocení za zajišťování kvality, je u osmi z celkových deseti zkoumaných institucí zejména Rada pro vnitřní hodnocení. Jak vyplývá ze souhrnného přehledu, liší se u jednotlivých vysokých škol počet členů. Lze však říci, že systém hodnocení a zajišťování kvality je uskutečňován ve spolupráci napříč celou institucí, popř. u univerzitních škol také fakultami. Okruh jejich činností je relativně totožný. Mezi pravomoci a činnosti Rady pro vnitřní hodnocení patří zejména tyto oblasti a činnosti:

- schvalování a rozhodování pravidel systému zajištění kvality a vnitřního hodnocení,
- vedení průběžných záznamů a vyhotovení zpráv o daných činnostech,
- zřizování pracovních skupin / výborů,
- řízení průběhu hodnocení,
- schvalování studijních programů či záměru k předložení žádosti o akreditaci, eventuálně o institucionální akreditaci,
- návrh opatření na odstranění nedostatků tohoto systému.

Tabulka 1 níže uvádí výsledky zkoumaných kritérií u jednotlivých vysokoškolských institucí.

Instituce	Kategorie							
	Hodnocení ve vnitřních předpisech	Zajištění kvality ve vnitřních předpisech	Počet dokumentů upravujících problematiku	Vnější hodnocení součástí analyzovaných dokumentů	Působení Rady pro vnitřní hodnocení	Počet členů Rady pro vnitřní hodnocení	Počet zasedání Rady pro vnitřní hodnocení	Jiný orgán pokud není Rada pro vnitřní hodnocení
Masarykova univerzita	ANO	ANO	8	NE	ANO	15	10	X
Vysoká škola ekonomická v Praze	ANO	ANO	3	ANO	ANO	X	4	X
Vysoká škola polytechnická Jihlava	ANO	ANO	4	NE	NE	X	X	Akadem. rada
Technická univerzita v Liberci	ANO	ANO	4	ANO	ANO	12	2	X
Západočeská univerzita	ANO	ANO	4	ANO	ANO	12	2	X
Metropolitní univerzita	ANO	NE	3	NE	ANO	12	4	X
Škoda auto vysoká škola	ANO	ANO	4	NE	ANO	9	1	X
Vysoká škola Karla Engliš	ANO	NE	3	NE	ANO	15	X	X
Vysoká škola aplikované psychologie	ANO	ANO	3	NE	ANO	X	X	X
Vysoká škola evropských regionálních studií	ANO	ANO	3	NE	NE	X	X	Akadem. rada

Tabulka 1: Komparační tabulka obsahové analýzy (zdroj: autorka)

3.3 Odpovědi na výzkumné otázky

Na základě provedené analýzy a jejích výsledků lze odpovědět na stanovené výzkumné otázky:

1. Je systém evaluace vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol navržen opravdu tak, aby odrazil kvalitu vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností dané vysoké školy?

Ano, je možné říci, že je systém evaluace vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností nastaven tak, aby odrazil kvalitu realizovaných činností dané vysoké školy. Avšak je také zapotřebí zdůraznit, že tuto kvalitu neodráží na 100 %, neboť uvedené činnosti ovlivňují další faktory jak objektivní, tak subjektivní povahy. Ať vnější, nebo vnitřní hodnocení, i když je realizováno podle stanovených pravidel, ovlivňuje určitá míra subjektivity lidí, kteří jej provádí. Mezi objektivní faktory se řadí kvalita uchazečů, studentů, celkový chod organizace a její finanční, informační a personální zdroje, ale také poskytované finanční prostředky ze strany státu.

2. Jak mají jednotlivé školy zapracovánu problematiku hodnocení a zajišťování kvality ve svých vnitřních předpisech?

Analyzované vysoké školy mají problematiku hodnocení a zajišťování kvality vymezenou v několika vnitřních předpisech a ostatních dokumentech. Po přijetí novely Zákona o vysokých školách upravily všechny instituce jejich znění tak, aby byly v souladu jak s uvedenou novelou, tak ostatní související legislativou. Ve většině případů jsou obě činnosti upravovány společně. Vnějšímu hodnocení je věnována pouze okrajová pozornost. Dokumenty uvádí také orgány, které mají tyto procesy nebo systémy ve své gesci. Jak je patrné z výše uvedeného přehledu, ve většině případů je tímto orgánem Rada pro vnitřní hodnocení.

3. Liší se přístupy veřejných a soukromých vysokých škol k problematice evaluace a zjišťování kvality?

O kvalitě vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností realizovaných vysokými školami rozhoduje nastavení celého systému, včetně kontrolního mechanismu a přístupu

jednotlivých institucí k tomuto, nikoli typ dané instituce. Tedy nezáleží na tom, zda se jedná o veřejnou či soukromou školu, liší se instituce od instituce.

System zajišťování kvality a evaluace je v současné době nastaven tak, aby si každá z institucí mohla zvolit tu variantu, která jí více vyhovuje. Je na rozhodnutí každé školy, zda se rozhodne projít procesem k udělení institucionální akreditace a v případě jejího udělení si do značené míry ručit za kvalitu realizovaných činností za sebe samu anebo ve variantě druhé ponechat vnější hodnocení realizovaných činností na posouzení Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství. Tímto poskytuje do jisté míry větší svobodu vysokým školám, ale zároveň také větší zodpovědnost. Také daný systém umožňuje větší variabilitu složení studijních programů a určité sjednocení nabídky studijních programů.

To co je uvedeno jako pozitivum, však může být v určitém smyslu také negativem tohoto systému. Pokud vysokým školám bude ponechána větší míra zodpovědnosti na zajišťování kvality a hodnocení, záleží na přístupu každé z nich, zda tato činnost pro ni nebude prioritou pouze „papírovou“, ale bude na systému pracovat a rozvíjet jej, aby plnil smysl, pro který byl legislativou přijat.

Novela Zákona o vysokých školách měla v určitém smyslu také zabránit nadměrné administrativní zátěži všech zúčastněných subjektů v systému evaluace a zajišťování kvality. Je však více než patrné, že tomu bude přesně naopak. Nejen, že daný systém značí ještě větší administrativní zátěž, ale u vybraných institucí se může jednat také o zvýšenou zátěž finanční.

Jako možné řešení se jeví snížení administrativní zátěže a zjednodušení všech dílčích procesů týkající se systému zajišťování kvality a evaluace ze strany státních orgánů odpovědných za tuto oblast. A dále zvýšení motivace všech zainteresovaných stran, kterých se tento proces týká, aby jejich činnost k neustále lepšímu rozvoji vysokého školství v České republice.

Závěr

Každý, kdo chce v současnosti studovat na vysoké škole, může volit z poměrně velkého počtu vysokých škol a ještě pestřejší nabídky studijních programů. Zajišťování kvality a evaluace, je důležitou součástí vysokoškolského vzdělávání, neboť je zapotřebí, aby realizované činnosti daných institucí utvářely hodnoty, které přispívají k rozvoji celé společnosti.

Cílem diplomové práce bylo posoudit současný systém evaluace a zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol, vymezit přednosti a nedostatky a navrhnout možná řešení k odstranění nedostatků.

V současné době je na vysoké školy kladen požadavek k aktivnímu přístupu k zajišťování kvality a evaluace vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností ať ze strany existující legislativy, tak veřejnosti i dalších subjektů činných mimo oblast vysokoškolského vzdělávání. Je však zapotřebí, aby na podporu tohoto systému bylo státem vynakládáno také dostatečné množství finančních prostředků na jeho další rozvoj a udržení konkurenceschopnosti s možnostmi vysokých škol v okolních státech. A v neposlední řadě je jistě nápomocné, pro rozvoj kvality větší spolupráce mezi institucemi a například zaměstnavateli, kteří se v určité míře již nyní na tomto podílejí.

Diplomová práce hledala odpovědi na následující **výzkumné otázky**: 1. Je systém evaluace vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol navržen opravdu tak, aby odrážel kvalitu vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností dané vysoké školy? 2. Jak mají jednotlivé školy zapracovánu problematiku hodnocení a zajišťování kvality ve svých vnitřních předpisech? 3. Liší se přístupy veřejných a soukromých vysokých škol k problematice evaluace a zajišťování kvality?

Současný systém evaluace vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností je nastaven tak, aby odrážel kvalitu realizovaných činností. Avšak s přihlédnutím k tomu, že v daném systému hraje roli lidský faktor, který jej do jisté míry ovlivňuje. Po přijetí novely Zákona o vysokých školách došlo k úpravě vnitřních předpisů jednotlivých vysokých škol tak, aby byly tyto dokumenty v souladu s ustanoveními výše uvedeného zákona. Jednotlivé instituce se liší v detailnosti a šíři obsahu daných předpisů. O kvalitě vzdělávací, tvůrčí a

s nimi souvisejících činností realizovaných vysokými školami rozhoduje nastavení celého systému v dané instituci, jejího přístupu k této problematice. Nezáleží tedy na tom, zda se jedná o veřejnou či soukromou školu, liší se instituce od instituce.

Pro další rozvoj systému zajišťování kvality a evaluace doporučuji následující:

- Příslušným orgánům státní správy doporučuji snížit zejména administrativní zátěž všech zúčastněných subjektů při realizaci daného systému.
- Vysokým školám doporučuji zvýšit aktivitu tak, aby dokázali motivovat studenty v co největším počtu k zapojení se do systému hodnocení jak výuky, tak instituce celkově.
- Metropolitní univerzitě v Praze, o.p.s. a Vysoké škole Karla Engliše, a.s. doporučuji detailněji zpracovat vnitřní předpisy upravující systém zajišťování kvality a vnitřního hodnocení kvality a rozšířit ustanovení zejména o to, jakými prostředky či za pomoci jakých nástrojů konkrétně zajišťují kvalitu vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností.
- Ze strany státních orgánů vyvinout snahu o zapojení široké veřejnosti do diskuze o budoucí podobě vysokého školství a systému zajišťování kvality a evaluace za pomoci médií a tisku.
- Národnímu akreditačnímu úřadu pro vysoké školství doporučuji zpřehlednit jejich internetové stránky a informace na nich obsažené pro snadnější a jednodušší orientaci v nich.

Seznam použitých informačních zdrojů

Academic Ranking of World Universities [online]. [Cit. 2018-01-07]. Dostupné z: <http://www.shanghairanking.com/aboutarwu.html>

BIENERTO VÁ-VAŠKŮ, Julie a kol., 2016. *Využití výsledků učení na vysokých školách*. Příručka pro pedagogickou praxi a vedení VŠ. 1. vyd. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. 72 s. ISBN 978-80-87601-36-5

DISMAN, Miroslav, 2002. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 3. vyd. Praha: Karolinum. 374 s. ISBN 80-246-0139-7

DOWNNG, Kevin, GANOTICE, Fraide, A., Jr., 2017. Pennsylvania: IGI Global. 533 p. ISBN 9781522508205

DVOŘÁČKOVÁ, Jana a kol., 2014. *Politika a každodennost na českých vysokých školách*. Etnografické pohledy na vzdělávání a výzkum. 1 vyd. Praha: Slon. 267 s. ISBN 978-80-7419-171-8

HENDL, Jan, REMR, Jiří, 2017. *Metody výzkumu a evaluace*. 1. vyd. Praha: Portál. 464 s. ISBN 978-80-262-1192-1

HOLEC, Pavel, ZUSKA, Karel, 2016. *Novela zákona o vysokých školách* [online]. [Cit. 2018-01-14]. Dostupné z: <http://www.holec-advokati.cz/cs/publikace/aktuality/373>

KLAPKO, Dušan, 2013. *Výzkumné metody v pedagogické praxi*. In: Lenka Gulová a kol. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. 245 s. ISBN 978-80-247-4368-4

KOUCKÝ, Jan, BARTUŠEK, Aleš, 2016. *Bohatství v rozmanitosti*. Profily veřejných vysokých škol a fakult v ČR 2016. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. 114 s. ISBN 978-80-7290-915-5

KOUCKÝ, Jan, BARTUŠEK, Aleš, 2017. Universitas. *Žebříčky vysokých škol: Jak jim porozumět* [online]. [Cit. 2018-01-07]. Dostupné z: <https://www.universitas.cz/ze-sveta/109-souhrnne-hodnoceni-nejlepsich-vysokych-skol-ve-svete>

KOUCKÝ, Jan, BARTUŠEK, Aleš, 2015. *Žebříčky vysokých škol a chování vysokoškolských institucí* [online]. [Cit. 2018-01-7]. Dostupné z: <https://vsmonitor.wordpress.com/2015/06/09/zebricky-vysokych-skol-a-chovani-vysokoskolskych-instituci/>

KRATOCHTVÍL, Bohumil, 2016. Chemické listy. *Žebříčky univerzit* [online]. [Cit. 2018-01-07]. Dostupné z: http://www.chemicke-listy.cz/docs/full/2016_10_723-724.pdf

KUDROVÁ, Veronika, SMRČKA, Jiří. *Typy a druhy vysokých škol* [online]. [Cit. 2018-03-11]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/praf/ps13/pravo_vs/web/04.html

MAROPE, Priscilla, Toka, Mmantsetsa, WELLS, Peter, J., HAZELKORN, Ellen, 2013. *Rankings and Accountability in Higher Education: Uses and Misuses*. Paris: UNESCO Publishing. 306 p. ISBN 978-92-3-001156-7

MASARYKOVA UNIVERZITA. *Jednací řád Rady pro vnitřní hodnocení Masarykoví univerzity* [online]. Brno: 2017. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/o-univerzite/uredni-deska/jednaci-rad-rady-pro-vnitni-hodnoceni-mu>

MASARYKOVA UNIVERZITA. *Pravidla systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností na Masarykově univerzitě* [online]. Brno: 2017 [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/o-univerzite/uredni-deska/pravidla-systemu-zajistovani-a-vnitriho-hodnoceni-kvality-vzdelavaci-tvurci-a-s-nimi-souvisejicich-cinnosti-na-mu>

MASARYKOVA UNIVERZITA. *Schvalování, řízení a hodnocení kvality studijních programů Masarykovi univerzity* [online]. Brno: 2018 [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/o-univerzite/uredni-deska/schvalovani-rizeni-a-hodnoceni-kvality-studijnich-programu-mu>

MASARYKOVA UNIVERZITA. *Statut Masarykovi univerzity* [online]. Brno: 2016 [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/o-univerzite/uredni-deska/statut-mu>

MASARYKOVA UNIVERZITA. *Vnitřní systém zajišťování a hodnocení kvality* [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/o-univerzite/uredni-deska/vnitri-system-zajistovani-a-hodnoceni-kvality>

MASARYKOVA UNIVERZITA. *Výroční zpráva o činnosti za rok 2016* [online]. Brno: 2017 [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: https://www.muni.cz/media/3062394/mu-vzoc-2016_cz.pdf

METROPOLITNÍ UNIVERZITA V PRAZE, O.P.S. *Pravidla systému zajišťování kvality* [online]. Praha: 2017. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: http://dokumenty.mup.cz/web/pravidla_systemu_zajistovani_kvality.pdf

METROPOLITNÍ UNIVERZITA V PRAZE, O.P.S. *Rozhodnutí rektora č. 14/2017 o systému vnitřního hodnocení MUP* [online]. Praha: 2017. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: http://dokumenty.mup.cz/predpisy/cs/rozhodnuti_rektora/rr_c_2017_14_system_vnitriho_hodnoceni_MUP.pdf

METROPOLITNÍ UNIVERZITA V PRAZE, O.P.S. *Statut Metropolitní univerzity v Praze, o.p.s.* [online]. Praha: 2017. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://dokumenty.mup.cz/web/statut.pdf>

METROPOLITNÍ UNIVERZITA V PRAZE, O.P.S. *Výroční zpráva o činnosti za rok 2016* [online]. Praha: 2016. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://www.mup.cz/data/files/vz-mup-2016.pdf>

Mezinárodní klasifikace pro vzdělávací programy ohlednutí za její historii a nová verze ISCED 2011 [online]. [cit. 2017-11-18]. Dostupné z: <http://www.refernet.cz/aktuality/ostatni/mezinarodni-klasifikace-pro-vzdelavaci-programy-isced-ohlednuti-za-jeji-historii>

MILLER, Ivan, Němejc, Karel, 2014. *Evaluace ve vzdělávání*. Textová studijní opora. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Institut vzdělávání a poradenství. 78 s. ISBN 978-80-213-2455-8

MŠMT ČR. *Boloňský proces* [online]. [cit. 2017-12-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/bolonsky-proces-2>

MŠMT ČR, 2015. *Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016-2020* [online]. [cit. 2017-10-30]. Dostupné z: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/strategie/dz-vs-2016-2020.pdf

MŠMT ČR, 2015. *Rámcový záměr rozvoje vysokého školství do roku 2020* [online]. [cit. 2017-12-12]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/odbor_30/Jakub/Ramec_rozvoje_vysokeho_skolstvi_do_roku_2020_oficial_pdf.pdf

MŠMT ČR, 2014. *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020* [online]. [cit. 2017-12-12]. Dostupné z: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/strategie-2020_web.pdf

MŠMT ČR. *Vývoj terciárního vzdělávání* [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/vyvojova-rocenka-skolstvi-2006-07-2016-17>

MŠMT ČR, 2016. *Zajišťování kvality a vnitřního hodnocení kvality* [online]. [cit. 2018-01-13]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/37500_1_1/

MULAČ, Petr, KUNCOVÁ, Martina, 2015. *Financování profesně orientovaných vysokých škol v evropském kontextu*. 1. Vyd. Praha: Grada Publishing. 128 s. ISBN 978-80-247-5644-8

Národní akreditační úřad pro vysoké školství. *Metodické materiály* [online]. [cit. 2017-12-17]. Dostupné z: <https://www.nauvs.cz/index.php/cs/metodiky>

NOSEK, Aleš, 2013. Aula časopis pro vědeckou a vědní politiku. *Zdravá a upřímná kvalita řízení v institucích terciárního vzdělávání*. Roč. 21/2013, č. 2. s. 131-138 [online]. [cit. 2017-01-01]. Dostupné z: http://www.csvs.cz/aula/clanky/Aula_02_2013_Ales_Nosek_131_138.pdf

OCHRANA, František a kol., 2010. *Veřejný sektor a veřejné finance*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2

PRŮCHA, Jan, VETEŠKA, Jaroslav, 2012. *Andragogický slovník*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. 296 s. ISBN 978-80-247-3960-1

PRŮCHA, Jan, 1996. *Pedagogická evaluace hodnocení vzdělávacích programů, procesů a výsledků*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně. 166 s. ISBN 80-210-1333-8

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška, MAREŠ, Jiří, 2013. *Pedagogický slovník*. 7. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál. 395 s. ISBN 978-80-262-0403-9

QS World University Rankings [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <https://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2018>

Registr vysokých škol a uskutečňovaných studijních programů [online]. [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <http://krakatau.uiv.cz/registrvssp/Default.aspx>

SEDLÁKOVÁ, Renáta, 2014. *Výzkum médií. Nejužívanější metody a techniky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. 539 s. ISBN 978-80-247-3568-9

SHIN, Jung, Cheol, TOUUTKOUSIAN, Robert, K., TEICHLER, Ulrich, 2011. *University rankings: theoretical basis, methodology and impacts on global higher education*. New York: Springer, xiv, 217 p. ISBN 978-94-007-1115-0

SLAVÍK, Milan a kol., 2012. *Vysokoškolská pedagogika. Pro odborné vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. 253 s. ISBN 978-80-247-4054-6

Slovník současné češtiny [online]. [cit. 2017-12-03]. Dostupné z: <https://www.nechybujte.cz/slovník-soucasne-cestiny/kvalita>

ŠAFRÁKOVÁ, Jana, Marie, 2016. *Přístupy k efektivitě z pohledu managementu vzdělávání*. In: Václav Trojan a kol. 1. Vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta. 131 s. ISBN 978-80-7290-897-4

ŠEBKOVÁ, Helena a kol., 2013. *Využití evropských standardů pro zajištění kvality na českých vysokých školách*. 1. Vyd. Praha: Vyšehrad. 202 s. ISBN 978-80-7429-438-9

ŠKODA AUTO VYSOKÁ ŠKOLA o.p.s. *Jednací řád rady pro vnitřní hodnocení* [online]. Mladá Boleslav: 2017. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: [http://www.savs.cz/o-skole/Documents/Jednaci%20řád%20rady%20pro%20vnitřní%20hodnocení%20\(267%20kB\).pdf](http://www.savs.cz/o-skole/Documents/Jednaci%20řád%20rady%20pro%20vnitřní%20hodnocení%20(267%20kB).pdf)

ŠKODA AUTO VYSOKÁ ŠKOLA o.p.s. *Pravidla systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřní hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností Škoda auto vysoké školy o.p.s.* [online]. Mladá Boleslav: 2017. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: [http://www.savs.cz/o-skole/Documents/Pravidla%20vnitřního%20hodnocení%20a%20řízení%20kvality%202017%20\(278kB\).pdf](http://www.savs.cz/o-skole/Documents/Pravidla%20vnitřního%20hodnocení%20a%20řízení%20kvality%202017%20(278kB).pdf)

ŠKODA AUTO VYSOKÁ ŠKOLA o.p.s. *Statut* [online]. Mladá Boleslav: 2017. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: [http://www.savs.cz/o-skole/Documents/Statut%20ŠKODA%20AUTO%20Vysoké%20školy%20\(390%20kB\).pdf](http://www.savs.cz/o-skole/Documents/Statut%20ŠKODA%20AUTO%20Vysoké%20školy%20(390%20kB).pdf)

ŠKODA AUTO VYSOKÁ ŠKOLA o.p.s. *Výroční zpráva o činnosti za rok 2016* [online]. Mladá Boleslav: 2017. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: [http://www.savs.cz/o-skole/Documents/Výroční%20zpráva%202016%20\(2MB\).pdf](http://www.savs.cz/o-skole/Documents/Výroční%20zpráva%202016%20(2MB).pdf)

ŠMÍDOVÁ, Michaela, ZIMMERHAKLOVÁ, Hana, 2013. Aula časopis pro vědeckou a vědní politiku. *Zdravá a upřímná kvalita řízení v institucích terciárního vzdělávání*. Roč. 21/2013, č. 2. 46 – 67 [online]. [cit. 2018-01-06]. Dostupné z: http://www.csvs.cz/aula/clanky/Aula_01_2013_SM_ZM_46_67.pdf

ŠVECOVÁ, Lenka. *Kvalita na vysokých školách z pohledu novely vysokoškolského zákona* [online]. [cit. 2018-01-13]. Dostupné z: <https://www.muvs.cvut.cz/wp-content/uploads/2016/07/20160718110637.pdf>

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI. *Pravidla systému zajišťování vnitřního hodnocení kvality Technické univerzity v Liberci* [online]. Liberec: 2017 [cit. 2018-03-28]. Dostupné z: <https://www.tul.cz/document/5538>

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI. *Statut Rady pro vnitřní hodnocení Technické univerzity v Liberci* [online]. Liberec: 2017 [cit. 2018-03-28]. Dostupné z: <https://www.tul.cz/document/4966>

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI. *Statut Technické univerzity v Liberci* [online]. Liberec: 2017 [cit. 2018-03-28]. Dostupné z: <https://www.tul.cz/document/4963>

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI. *Výroční zpráva o činnosti za rok 2016* [online]. Liberec: 2017 [cit. 2018-03-28]. Dostupné z: <https://www.tul.cz/document/5018>

TEPLÁ, Lucie, 2016. *Soukromá vs. veřejná VŠ* [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.vysokeskoly.cz/clanek/soukroma-vs-verejna-vs>

TETŘEVOVÁ, Liběna a kol., 2017. *Společenská odpovědnost firem společensky citlivých odvětví*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. 215 s. ISBN 978-80-271-0285-3

TRUNDA, Jiří, 2016. *Přístupy k efektivitě z pohledu managementu vzdělávání*. In: Václav Trojan a kol. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta. 131 s. ISBN 978-80-7290-897-4

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁVA A SVOBOD [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

VLK, Aleš a kol., 2017. *Studijní neúspěšnost na vysokých školách*. Teoretická východiska, empirické poznatky a doporučení. 1. vyd. Praha: Slon. 154 s. ISBN 978-80-7419-248-7

VYSOKÁ ŠKOLA APLIKOVANÉ PSYCHOLOGIE, S.R.O. *Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti VŠAPs na období 2016–2020* [online]. Praha: 2015. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: http://www.vsaps.cz/data/2016/10/24/13/dz_vsaps_aktualizace_na_rok_2016_upr.pdf

VYSOKÁ ŠKOLA APLIKOVANÉ PSYCHOLOGIE, S.R.O. *Plán realizace strategického záměru vzdělávací a tvůrčí činnosti VŠAPs* [online]. Terezín: 2017. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: http://www.vsaps.cz/data/2018/01/17/11/plan_realizace_strategickeho_zameru_vsaps_na_rok_2018.pdf

VYSOKÁ ŠKOLA APLIKOVANÉ PSYCHOLOGIE, S.R.O. *Výroční zpráva o činnosti za rok 2016* [online]. Terezín: 2017 [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: http://www.vsaps.cz/data/2017/07/03/07/vsaps_vyrocní_zprava_2016.pdf

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. *Pravidla systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností VŠE* [online]. Praha: 2017 [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/predpisy/394>

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. *Statut Vysoké školy ekonomické v Praze* [online]. Praha: 2017 [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/predpisy/384>

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. *Výroční zpráva o činnosti Vysoké školy ekonomické v Praze za rok 2016* [online]. Praha: 2017 [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/obecne/vz2016/vyrocní-zprava-o-cinnosti-2016.pdf>

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, Z.Ú. *Směrnice zajišťování kvality a vnitřního hodnocení kvality Vysoké školy evropských a regionálních studií, z.ú.* [online]. České Budějovice: 2017. [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: <https://vsers.cz/wp-content/uploads/2017/11/kvalita.pdf>

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, Z.Ú. *Statut Vysoké školy evropských a regionálních studií, z.ú.* [online]. České Budějovice: 2017. [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: <https://vsers.cz/wp-content/uploads/2017/11/statut.pdf>

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, Z.Ú. *Výroční zpráva o činnosti Vysoké školy evropských a regionálních studií, z.ú. za rok 2016* [online]. České Budějovice: 2017. [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: <https://vsers.cz/wp-content/uploads/2017/03/VZ2016.pdf>

VYSOKÁ ŠKOLA KARLA ENGLIŠE, A.S. *Směrnice Vysoké školy Karla Engliše o vnitřním hodnocení* [online]. Brno: 2017. [cit. 2018-03-17]. Dostupné z: <https://www.vske.cz/cz/skola/uredni-deska/vnitri-predpisy-a-jine-dokumenty/smernice-o-vnitrim-hodnoceni>

VYSOKÁ ŠKOLA KARLA ENGLIŠE, A.S. *Statut Vysoké školy Karla Engliše, A.S.* [online]. Brno: 2014. [cit. 2018-03-17]. Dostupné z: https://www.vske.cz/data//ke_stazeni/uredni_deska/skolni_regule/statut_vske/Statut_VSK_E.pdf

VYSOKÁ ŠKOLA KARLA ENGLIŠE, A.S. *Výroční zpráva o činnosti za rok 2016* [online]. Brno: 2017. [cit. 2018-03-17]. Dostupné z: https://www.vske.cz/data//ke_stazeni/uredni_deska/vyrocní_zpravy/Vyrocní_zprava_2016.pdf

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA. *Jednací řád Akademické rady Vysoké školy polytechnické Jihlava* [online]. Jihlava: 2017 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <https://www.vspj.cz/skola/vnitri-predpisy/stahnout/soubor/1319>

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA. *Pravidla systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností Vysoké školy polytechnické Jihlava* [online]. Jihlava: 2017 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <https://www.vspj.cz/skola/vnitri-predpisy/stahnout/soubor/1321>

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA. *Statut Vysoké školy polytechnické Jihlava* [online]. Jihlava: 2017 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <https://www.vspj.cz/skola/vnitri-predpisy/stahnout/soubor/1324>

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA. *Výroční zpráva o činnosti Vysoké školy polytechnické Jihlava za rok 2016* [online]. Jihlava: 2017 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <https://www.vspj.cz/soubory/download/id/6076>

Zákony pro lidi^{cz}. *Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů* [online]. [cit. 2017-10-30]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-111>

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI. *Jednací řád Rady pro vnitřní hodnocení Západočeské univerzity v Plzni* [online]. Plzeň: 2017 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <http://zeus-web.zcu.cz:7080/fcgi/verso.fpl/dload/17603/RVH-ZCU-11-04-2017.pdf>

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI. *Pravidla systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících Západočeské univerzity v Plzni* [online]. Plzeň: 2017 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: http://zeus-web.zcu.cz:7080/fcgi/verso.fpl/dload/18243/Pravidla_zajistovani_kvality_a_vnitriho_hodnoceni-novela-2017.pdf

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI. *Statut Západočeské univerzity v Plzni* [online]. Plzeň: 2017 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <http://zeus-web.zcu.cz:7080/fcgi/verso.fpl/dload/17091/Statut-ZCU-01-03-2017.pdf>

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI. *Výroční zpráva o činnosti Západočeské univerzity v Plzni za rok 2016* [online]. Plzeň: 2017 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: https://zcu.cz/export/sites/zcu/about/important-documents/vyrocnizpravy/o-cinnosti/VZoC_ZCU_2016_SAZBA_final.pdf